Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

FAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

פייער פאָלקסבלאַט

№ 34 | Łódź, Poniedziałek, 9 lutego 1931 r. | ניינטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג, כ״ב שבט תרצ״א | № 34

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

„די לאַסטען וואָס די בירגער טראָגען זענען גרעסער ווי די נוצען וואָס די באַפעלקערונג האָט“

רעדע פון דעפּ. ראָזמאַרין אויף דער שבת׳דיגער זיצונג פון סיים

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) צום סוף פון דער שבת׳דיגער סיים-זיצונג איז ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט מיט אַ גרויסער רעדע אַרויסגעטראָטען

דעפּ. ראָזמאַרין

די געזעצגעבונג אין פּוילען — זאָגט דער רעדנער מוז רעפאָרמירט ווערען, ווייל די לאַסטען, וואָס די בירגער טראָגען זענען גרעסער ווי די נוצען, וואָס די באַפעלקערונג האָט פון די געזעצען. צו דער גזירה פון זונטאָג-רוה, צום באַיקאָט אויף יודישע אַרבייט איז צוגעקומען איצט אַ נייער לאַזונג, וועלכען ס׳פּרעדיגט דער איצטיגער האַנדעלס-מיניסטער

אַקשאַפען די פערמיטלער אין האַנדעל

דאָס איז אַנ׳ענין, וואָס איז נוגע קודם-כל די יודען און וועט זיי טרעפען אין דער ערשטער רייה.

די רעגירונג בעהמט צו בעשעפטיגונג ביי צעהנדליגער טויזענדער מענשען די לעצטע מיטלען פון פּרנסה און שאַפט נישט פאַר זיי קיין אַנדערע. די יודישע אָנשטרענגונגען וועגען איבערשיכטען די יודישע באַפעלקערונג דורך פּראָדוקטיוויזירען, ווערען פון דער רעגירונג נישט געשטיצט.

אויף מלוכה-אַמטען נעמט מען קיין יודען נישט אָן

פּערקעהרס — דאָרט, וואו די מלוכה בעהמט איבער פּראָדוקציע ווערען די יודען, וואָס זענען שוין דאָרט געווען אַרויסגעוואָרפען און דאָס ...סט-מיניסטעריום פערטיידיגט נישט די בע׳עוולה׳טע.

דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום גרינדעט אַנ׳עמיגראַציע סינדיקאַט און

נעמט אָפּ די פּרנסה ביי טויזענדער יודישע משפּחות

יודישע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס ווערען נישט סובסידירט. פאַראַיאָהרען האָט מען אויסגעפּועלט אַ נישטיגע סובסידיע פון עפּעס איבער 100 טויזענד זלאָטיס; האָט מען פון דער דאָזיגער שוין בעשטימטער סובסידיע נישט אויסגעצאָהלט 25 טויזענד זל. פאַר די בלינדע און טויב-שטומע. אַפילו ווען דער סיים אנערקענט שוין יאָ פאַר יודען עפּעס געהט די רעגירונג איבער דעם אַריבער צו דער טאָג-אָרדנונג.

דעפּ. ראָזמאַרינען האָט אויף זיין רעדען געענטפערט דער

אַרבייטס-מיניסטער נען. היבּיצקי

דער מיניסטער בעהויפּטעט, אַז יודען ווערען בעהאַנדעלט צוגלייך מיט אַלע. אָט למשל, האָט מען פאַר זיי היי-יאָהר בעשטימט 48.000 זל. סובסיד יעס, בעת פאַראַיאָהרען — בלויז 36 טויזענד זל. דער עמיגראַציע-סינדיקאַט איז געשאַפען געוואָרען צוליב 200.000 עמיגראַנטען, וועלכע ווערען עקספּלואַטירט דורך די עמיגראַציע-אַגענטען און ס׳איז גלייכער, אַז ס׳זאָלען ליידען יחידים אַגענטען, איידער די אַלע עמיגראַנטען.

ענדערונגען איז דער רעגירונג?

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין די סיים-קולואַרען ווערען פערשפּרייט קלאַנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג, וואָס דאַרפען פאָרקומען אין די באַהענטסטע טעג. אַזוי זאָל אויפ׳ן אָרט פון מיניסטער סקלאַדקאָווסקי בעשטימט ווערען דער ביז-איצטיגער וויצע-מיניסטער פון אינערן-מיניסטעריום סטאַמיראָווסקי; אויפ׳ן אָרט פון אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי זאָל בעשטימט ווערען דער איצטיגער וויצע-מיניסטער בעק; אויפ׳ן אָרט פון פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי — וויצע-מיניסטער קאָץ, אָדער דעפּוטאַט מיעדזשינסקי.

ווייטער ווערט איבערגעגעבען, אַז ס׳איז ענטשטאַנען אַ פּלאַן צו שאַפען אַנ׳איינהייטליכע פערוואַלטונג פון די פעראייניגטע מאָנאָפּאָלען פון טאַבאַק, שפּירט און זאַפּאַלקעס. בראש פון דער פערוואַלטונג זאָל בעשטימט ווערען וויצע-מיניסטער סטאַזשינסקי.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש). „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ“ גיט איבער, אַז אַלס לייטער דירעקטאָר פון פּוילישען דעפּאַרטאַמענט זאַל בעשטימט ווערען מאַיאָר האַלקע-נאָוואַק, דער ביז-איצטיגער לייטער פון דער זיכערהייטס-אָפּטיילונג ביים אינערן-מיניסטעריום.

דער לייטער פון זיכערהייטס-אָפּטיילונג ביים אינערן-מיניסטעריום קאָוויצקי פאָהרט אַרויס אויף אַ צוויי-וועכענטליכען אורלויב, נאָך וועלכען ער וועט שוין זיין אַלטען אַמט נישט בעקומען; ער וועט בעשטימט ווערען אַלס לייטער פון אַלגעמיינעם דעפּאַרטאַמענט. ס׳איז אמת — גיט צו די צייטונג. — אַ העכערען אַמט, אָבער מיט אַ קלענערען טעטיגקייטס-געביט.

דאָס איז אַ דעליקאַטער פּטור ווערען פון איהם פאַר זיין עדות זאָגען אין יאַגאָדזשינסקי-פּראָצעס וועלכער מאַיאָר — פערענדיגט די צייטונג — וועט פערנעהמען זיין אָרט, וועלען מיר זעהען אין דער באַהענטסטער צוקונפט.

דייטשער רייכסטאַג

וועט נישט פונאַנדערגעלאָזט ווערען

בערלין, 8 (ספּ. טעל.) נאָכדעם ווי דער אומצופרידענהייטס-פאָטום פאַר׳ן מיניסטאָרען קאַבינעט איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען האָט דער צענטער געשטעלט א פאָרשלאָג, אַז דער אָנצוגרייטען וואָכום פאַר כרעוויראַניע זאָל נישט אָפּגעשטימט ווערען אין מ׳זאָל איבער זיי איבערגעהען צו דער טאָג-אָרדנונג. דער פאָרשלאָג איז אָנגענומען געוואָרען.

דער פאָרשלאָג פון די נאַצ. סאָציאַליסטען וועגען פונאַנדערלאָזען דעם רייכסטאַג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען מיט 318 שטימען. פאַרן פאָרשלאַג (207 שטימען) האָבען געשטימט די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען, דייטשע נאַציאָנאַלע און קאָמוניסטען.

פראַנצויזישע בענק געגעבען אַ הלואה דייטשלאַנד

דייטשע פערטרעטער אונטערהאַנדלען וועגען אַ הלואה אין ענגלאַנד

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.) אין פּאַרלאַמענט ...אין די רעגירונגס-קרייזען האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע סענסאַציע די ידיעה, אַז עטליכע פראַנצויזישע בענק האָבען אָהן אַ וויסען און הסכמה פון דער רעגירונג ערטיילט אַ הלואה די דייטשע באַהנען. אין דער אָנגעלעגענהייט וועלען אַריינגעטראָגען ווערען אין פּאַרלאַמענט עטליכע אינטערפּעלאַציעס.

ווי מיר דערוויסען זיך האַלט די פראַנצויזישע רעגירונג, אַז דאָ האַנדעלט זיך נישט וועגען אַ הלואה נאָר וועגען אַ דיסקאָנט קרעדיט אויף אַ קירצען טערמין, אויף אזא פינאַנץ-אָפּעראַציע דאַרפען די בענק נישט האָבען קיין ספּעציעלע ערלויבניש פון דער רעגירונג. ס׳האַנדעלט זיך וועגען א הלואה פון 300 מיליאָן דייטשע מאַרק.

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.) דער לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענט פון „עקאָ דע פּאַרי“, וועלכע געהט אָן פאַר א גוט בעהאוזנטען אין די ענינים פון לאָנדאָנער סיטי, טיילט מיט, אַז דער געוועזענער דייטשער פינאַנץ-מיניסטער קילמאַן פיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען א הלואה פאַר דייטשלאַנד.

פאַר׳ן קריג האָט קילמאַן פערנומען אין לאָנדאָן א דיפּלאָמאַטישען אַמט און ער האָט דאָן אָנגעקניפּט בעציהונגען מיט פיל פאַרשטעהער פון דער דיפּלאָמאַטישער און פינאַנציעלער וועלט, בפרט פון די ענגלישע בענק.

אין אַנ׳ענגלישער מיטינג האָט קילמאַן געוויילט אויך אין פּאַריז מיט א קירצער צייט צוריק.

א פראַנצויזקע געוועהלט אַלס „מיס איראָפּא“

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.) אַלס „מיס איראָפּא“ איז צו דער אַלגעמיינער פערוואונדערונג געוועהלט געוואָרען די פראַ צויזקע סימאָן. אַלע האָבען ערוואַרט, אַז דעם טיטול וועט בעקומען די זעלטען-שעהנע בלאָנדינקע „מיס נאָרמאַנדיע“. פּוילען איז אין קאָנגרעס נישט געווען פערטרעטען.

ערקלערונג.

צוליב דער אויטאָקטישער האַלטונג און גראָבער בעליידיגונג מצד דעם קאַמאַשען-שטעפּער-מייסטער

ה׳ יודה משה גאָלדבערג (פּיעטריקאָווער 37)

אין אַנוועזענהייט פון די שידס-ריכטער, ווי אויך דער פערוואַלטונג פון צ׳ך ביים בעטראַכטען א שידס-געריכט, וועלכעס איז פאָרגעקומען זונטאָג, דעם 8. ד. ח. האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען איהם אויסצושליסען אַלס מיטגליד פון צעך ביז צו דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג.

די פערוואַלטונג פון קאַמאַשען-שטעפּער-צעך
אין לאָדז, פּאָלודניאָווא 4.

אָבאָרט צו שלאָפען

פאַר 2 אָנשטענדיגע יונגעלייט איז אָפּציגעבען.
צו ערפאָרען
פּיעטריקאָווער 53
אין 2 טען הויף, פּאַרטער,

Uczenica VII-ej klasy
udziela lekcyj, tanio.
Dowiedzieć się:
E. KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p.

אין אינדיען ווערט רוהיגער

באָמבעי, 8 (ספּ. טעל.) די דעלעגאַציע פון די הינדיסען אויף דער קאָנפערענץ ביים רונדען טיש זענען צוריקגעקומען און האָבען אויס-געלאָזט אַנ׳אויפרוף. אין׳ם אויפרוף ווערט בעטאָנט, אַז ס׳וועט פעסטגעשטעלט ווערען א דאָמיניום-סטאַטוס פאַר אינדיען. די דעלעגאַטען פאָדערן אויף די באַפעלקערונג צו רוהיגער אַרבייט. די נישט גינסטיגע פּונקטען פון דער קאָנסטיטוציע וועלען אויף א פּרידל כען וועג קענען געענדערט ווערען.

פּאַנאַראַבישע פעדעראַציע

לאָנדאָן, 8 (ספּ. טעל.) פון באַגדאַד טיילט מען מיט, אַז דער פּרעמיער פון איראַק האָט ערקלערט אין פּאַרלאַמענט, דאַס דער קעניג פון העדזשאַס און נעדזשעד איבן סעוד האָט אויסגעדריקט זיין הסכמה צום פּראָיעקט פון אַ פּאַנאַראַבישער פעדעראַציע.

1 מיליאָן מיט 200 טויזענד פונט וועט קאָסטען דער פעלקער-בונד-פּאַלאַץ

גענף, 8 (ספּ. טעל.) מיט 16 מינאַטען צוריק איז דאָ ...וואָרען דער גרונדשטיין פון א נייעם פּאַלאַץ, וועלכער וועט קאָסטען ארום 2 און א פערטעל מיליאָן פונט שטערלינג. דער פּאַלאַץ וועט געהערען צום פעלקער-בונד. איז דער אַרבייט בעטייליגען זיך שווייצאַרישע, פראַנצויזישע און איטאַליענישע פירמען. די קאָסטען פון די בוי אַרבייטען בעטראָגען א מיליאָן מיט 200 טויזענד פונט שטערלינג.

אַ פּאָר בעטען

(טונקעלע) מיט מאַטראַצען און נאַכט-טישלעך, אין גוטען צושטאַנד, זעהר פּרייזווערדיג צו פערקויפען. צו ערפאַהרען קילינסקיעגאָ 87, אין הויף, פּאַרטער, ביי רונדבערג.

מאַשין=מצות

וועט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה=מעהל, אייער=פּעפּל און כוסמין לויט קאָלאַסאַלער סיסטעם מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-בעקאַנטע און פרישע געבעקען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג

38 פּיעטריקאָווער 38
:-: טעל 143-82 :-:

Dr. Z. Rakowski

ספּ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה
9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.
שפּרעכשטונדען פון 1—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין רעטשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

Doktór KLINGER

ספּעציאַל=אַרצט פאַר וועגעריש, הויט- אין האָר=קראַנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוענד און פון 1—2 נ״מ אין דער „לעטשניצע פּיעטריקאָווער 62“

פראפ. ווייצמאן פאהרט קיין ארץ-ישראל

„די ריכטליניעז פון ווייס-בוך וועלען נישט געענדערט ווערען"

אזוי בעהויפטעט די ענגלישע פרעסע

לאנדאן, 8 (יט"א טעלעגראפיש) „דזשואיש קראניקל" טיילט מיט, אז פראפ. ווייצמאן פאהר'ט אפ קיין א"י כדי דארט צו ערפילען א וויכטיגע מיסיע.

אין א געשפרעך מיט'ן יט"א קארעספאנדענט האט פראפ. ווייצמאן ערקלערט, אז ער האט בדעה אפצופאהרען קיין א"י אבער נישט אין פעברואר און נישט כדי דארט צו ערפילען עפיס א ספעציעלע מיסיע: פראפ. ווייצמאן וויל זיך זעהן מיט זיין מוטער. א"ב וויל ער אויך זיך בעקענען מיט דער איצטיגער לאגע אין א"י כדי צו קענען איבערצייגען די אמעריקאנער יודען זייגע אונמיטעלבארע איינדרוקען פון א"י.

לאנדאן, 8 (יט"א טעלעגראפיש) ווי דער יט"א-קארעספאנדענט דערוויסט זיך, וועט כוף היינטיגע וואך פערעפענטליכט ווערען די ערקלערונג פון דער ענגלישער רעגירונג איבער די אינטערהאנדלונגען וועגען א"י. דער צווייטער טייל פון די אונטערהאנדלונגען וועט זיך אנהויבען אין דער דריטער וואך פון פעברואר.

פראפ. ווייצמאן וועט זיך בעטייליגען נאר אין דער ערשטער זיצונג. אין די ווייטערדיגע זיצונגען וועט זיך מצד דער יודישער אגענץ בעטייליגען ד"ר רופין. ס'וועלען בעהאנדעלט ווערען פראגען פון קאלאניזאציע און עמיגראציע.

לאנדאן, 8. (יט"א טעלעגראפיש). לארד פאספילד האט מיטגעטיילט דעם אויבער-קאמיסאר סער טשענסלער די רעזולטאטען פון די אונטערהאנדלונגען מיט די פערטרעטער פון דער יודישער אגענץ.

לאנדאן, 8. (יט"א טעלעגראפיש) די היינטיגע ענגלישע פרעסע רעדט ארום די ידיעה וועגען דער בעפארשטעהענדער ערקלערונג פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען איהרע אינטערהאנדלונגען מיט דער יודישער אגענץ. די פרעסע האלט, אז די רעגירונג וועט נישט צוריקטרעטען פון די פאסטולאטען, וואס זענען פעסטגעשטעלט געווארען אין פאספילד'ס ווייס-בוך. ס'וועלען נאר געמאכט ווערען געוויסע קאנצעסיעס די ציוניסטען, נישט אר'ר היענדיג די ריכטליניען פון לעצטען ווייס-בוך. די פרעסע לייקענט אויך די ידיעה וועגען דער כלומרשטער רעזיגנאציע פון לארד פאספילד אלס קאלאניען-מיניסטער.

ענגלאנד און איטאליען פערמיטלען

אינ'ם סכסוך בולגאריען-גריכענלאנד

בודאפעשט, 8 (ספ. טעל.) ביי דער בולגאריש-גריכישער גרעניץ איז דורך דער בולגארישער גרעניץ-וואך דערשאסען געווארען א גריכישער זעלנער. צוליב דעם איז ענטשטאנען א דיפלאמאטישער קאנפליקט.

ענגלאנד און איטאליען בעמיהען זיך, אז דער קאנפליקט זאל פערגליכען ווערען. די פערטרעטער פון ביידע מלוכות בעמיהען זיך אויך אז די אינטערהאנדלונגען וועגען צאל אפמאך צווישען די ביידע מלוכות, וועלכע זענען מיט עטליכע טעג צוריק איבערגעריסען געווארען זאלען ווידער אנגעקניפט ווערען און אז ס'זאל נישט קומען צו קיין צאל-קריג.

—=:o:=—

באנדיטען-אנפאל אויף א גוט

צוגערויבט ציהרונג אויף עטליכע צעהנדליג טויזענד זל.— איין באנדיט דער'הרג'עט. — גוטסבעזיצער'ס זוהן פערוואונדעט

פויזען, 8 (טעלעפאניש). צוויי פערמאסקירטע באנדיטען האבען זיך דורכ'ן פענסטער אריינגעקריגען אין דער וואוינונג פון רייכען גוט-בעזיצער פערביצקי אין גוט באווא-צערקעוו, ביי סטארא-גראד זיי האבען געפאדערט, אז פירעצקי זאל זיי ארויסגעבען דאס געלד, וואס ער האט ביי זיך. ווען פירעצקי האט זיי אפגעזאגט, האבען די באנדיטען אויסגעשאסען עטליכע מאל און פערוואונדעט זיין זוהן וולאדיסלאוו. א פערוואונדעטער האט ער דאך בעוויזען ארויסצונעמען זיין רעוואלווער און אויסגעשאסען. איינער פון די באנדיטען יאן קליין איז דערשאסען געווארען. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט האט ער ערשט פערלאזט די טורמע, וואו ער איז אפגעזעסען 15 יאהר פאר א מארד. דער צווייטער באנדיט האט פערכאפט ציהרונג אויף עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאטיס און איז פערשוואונדען.

„אזא מיז מאלפע!"

סקאנדאלען אין טירינגישען לאנדטאג

ווייאמאר, 8 (כפ. טעל.) אין טירינגישען לאנדטאג איז בעת דער נעכטיגער זיצונג געקומען צו סקאנדאל-סצענעס. אין לאנדטאג איז בעהאנדעלט געווארען דער פארשלאג פון די סאציאל-דעמאקראטען וועגען אפשאפען דעם פערבאט אויף רעמארקס בילד „אויפ'ן מערב — נישטא קיין נייעס". דער היטלערישער דעפוטאט העניקא איז געקומען אין דער היטלער-סא'ם, וויצע פרעזידענט לערער האט איהם געבעטען צו פערלאזען די זיצונג, ווען ער האט נישט אויסגעפיהרט דעם בעשלוס, איז ער פון דער זיצונג אויסגעשלאסען געווארען, דאן האבען אלע זעקס נאציאנאליסטישע דעפוטאטען פערלאזט אלס פראטעסט די זיצונג. דערביי האט זייער פיהרער ראוקל אויסגערופען אויפ'ן אדרעס פון לאנדטאג פרעזידענט: „אזא מין מאלפע"!" ער און נאך א דריטער היטלער-וויעץ-לידוויג זענען אויסגעשלאסען געווארען.

איצט דאיף דער סעניארען-קאנווענט פון לאנדטאג בעשטימען צי מ'מעג אין לאנדטאג קומען אין היטלערישען אוניפארם. די קאמיניסטען זאגען זיך ארויס דערפאר און האבען ערקלערט, אז צו דער נאהנסטער זיצונג פון לאנדטאג וועלען זיי קומען געקליידעט אלס „רוט-פראנט קעמפער".

ראטשילד — 63 יאהר אלט

לאנדאן, 8 (יט"א טעלעגראפיש) דער לאנדאנער ראטשילד האט היינט געפייערט זיין 63 געבורטס-טאג.

שקלאפעריי אין א"י און אין עבר-הירדן

פרייז פאר א מעדעל 20 — 25 פונט שטערלינג. — פרייער שקלאפען-האנדעל אין העדזשאס. — תימנ'ער יודישע יתומ'ים ווערן פערקויפט פאר קנעכט און אין הארעמס

בערלין, 8 (ספ. טעל.) דער היינטיגער „בערלינער טאגעבלאט" ברענגט א קארעספאנדענץ פון דעם ירושלים'ער מיטארבייטער, ד"ר מ. רייזענבערג וועגען שקלאפעריי אין א"י. אין דער קארעספאנדענץ ווערט צוו. אנד. איבערגעגעבען:

די אראבישע צייטונגען ברענגען סענסאציאנעלע ידיעות וועגען שקלאפעריי אין פאלעסטינא. די צייטונג „אל האיאט" פערעפענטליכט אנאנימען בריף צום הויך-קאמיסאר, אין וועלכען ס'ווערען געבראכט א רייה קאנקרעטע פאלען. די לאגע פון דער לאנדווירטשאפטליכער בעפעלקערונג איז אזוי שלעכט, אז פיל פויערים פערקויפען זייערע מינדער-יעהריגע מיידלעך אלס דינסטען אויף 25 יאהר און זיי זענען זעהר צופרידען, אויב זיי ווערען פערוועגדעט ווירקליך אלס דינסטען און נישט פאר אנדערע צוועקען.

די פרייזען פאר אזעלכע קינדער זענען לעצטענס שטארק געפאלען און פאר אן אכט-יעהריג קינד צאהלט מען איצט פון 20 ביז 25 פונט. דער פערמיטלער בעקומט פאר זיין בעמיהונג אנ'ערך 2 פונט.

דער מחבר פונ'ם אנאנימען בריף מאנט עפענטליך דעם פארוואורף, אז פיל רעגירונגס-בעאמטע האבען זיך אויף אזא אופן פערשאפט שקלאפען. ווי דער קארעספאנדענט גיט צו — זענען די דאזיגע בעשולדיגונגען געשטיצט אויף אמת'ע פאקטען. דאס מיסברויכען מיט דער קינדער-פערוואנדונג צוליב דער שווערער מאטעריעלער לאגע האט לעצטענס אנגענומען אזא מאסען כאראקטער, אז ס'מיזען געגען דעם אנגענומען ווערען ערנסטע מיטלען. ד"ר מ. גיט צו, אז ער אליין האט געהאט די געלעגענהייט זיך צו איבערצייגען, אז ביי די בעדואינער אין פאלעסטינא אין א"י און אין עבר-הירדן עקזיסטירט נאך איצט די שקלאפעריי.

פיל בעדואינער שבטים האלטען שקלאפען נעגערען, וועלכע פיהרען ביי זיי אויס פערשידענע הויז-ארבייטען. אמת, די בעהאנדלונג פון די דאזיגע שקלאפען איז בכלל נישט קיין שלעכטע. אבער זיי קענען קיינמאל נישט פערלאזען זייערע בארען.

א קאמיטעט פון פעלקער-בונד האט אגב נאך מיט עטליכע יאהר צוריק אנגעוויזען, אז בפרט אין אראביען ווערט געטריבען א שקלאפען-האנדעל. די רעגירונג פון העדזשאז בעקומט א שטייער פאר יעדען שקלאף, וואס ווערט פערקויפט אויפ'ן מארק. דאס זענען טיילווייז נעגער, וואס שטאמען פון אפריקא, טיילווייז יונגעלייט, וואס זענען געקומען אלס פיליגרימען קיין מעקא.

דערביי גיט צו דער קארעספאנדענט אנ'אינטערעסאנטען פרט וועגען דעם לעבען פון די תימנער יודען. זייער לעבען בעצייכענט ער אלס גרענצענדען מיט שקלאפעריי, די יודישע יתומים ווערען דארט אויף א צוואנגס-אופן גע'שמד'ט פאר מוזולמענער און ווערען טראנספארטירט אלס „דינער" אין דער הויפט-שטאט. ווייטערדיגע אייגצעלהייטען זענען בעקאנט געווארען דורך איירא'פעאישע רייזענדע. יודישע יתומות ווערען פשוט איבערגעגעבען אין די הארעמס פון פערשידענע מאכטהאבער.

רומעניש'ע רעגירונג פערלירט ביי די צוגאב-וואהלען

בוקארעשט, 8 (ספ. טעל.) די רעזולטאטען פון די צוגאב-וואהלען, וואס קומען איצט פאר אין רומעניען צום פארלאמענט און סענאט, זענען אויסגעפאלען אונגינסטיג פאר דער איצטיגער רעגירונג. די רעגירונג האט שוין פערלוירען צוויי זיץ-פלעצער. און דארט, וואו זי האט דערהאלטען איהר זיץ ארט האט זי פערלוירען א סך פון דער מערהייט. אין טשעכאנאוויטש איז אריין א אוקראינער אויף איינעם פון די זיץ-פלעצער, וואס עס האט אמאל געהאלטען דער יודישער דעפוטאט פישטיגער.

לאדזער נייעס

צוביסען פון משוגענע הינט

(2) נעכטען בייגאכט זענען אויף סטאדאלניאנא גאס פערבייגעהער בעפאלען געווארען דורך משוגענע הינט. 5 פערזאן זענען דורך זיי צוביסען געווארען. ס'איז ענטשטאנען א פאניק. אויף באזארנא-גאס האט איינער פון די הינט צוביסען נאך 4 פערזאן. א פאליציאנט און עטליכע סטרוזשעס האבען דעם הונט נאכגעיאגט און דער פאליציאנט האט אין איהם אריינגעשאסען 8 קוילען.

אלע, וואס זענען צוביסען געווארען דורך די משוגע הינט, מוזען זיך באלד מעלדען צום סאניטאר-ארצט, סטעפאן קווילעצקי (באזארנא 4), גענאפעווא רוזשיצקא (באזארנא 5), אייזיק אקאבאוויטש (באזארנא 9), הערש לייבער (גדאנסקא 57) א. אנד., ווייל די הינט האבען צוביסען ווערען אפגעשיקט ווערען אין פאסטער איגסטיטוט אין ווארשא.

די נעכטיגע אקאדעמיע לכבוד שלום אש אין לאדז

די נעכטיגע אקאדעמיע לכבוד דעם 50 יאהריגען יובילעאום פון שלום אש, וועלכע איז איינגעארדענט געווארען אין פילהארמאניע איז אדורך זעהר אימפאזאנט. שוין פאר 9 א זייגער האט די פאליציי אפגעשלאסען דעם פילהארמאניע-זאל און קיינעם נישט אריינגעלאזט. פונקט 9 א זייגער פערנעהמט דאס פרעזידיום די טריבונע און ס'הויבט זיך אן די גראנדיעזע פייערונג. צו דער פייערונג זענען געקומען פארשטעהער פון דער וואיעוואדשאפט, פון שטעטישער סטא"אסטווא, מאגיסטראט פון שטעטישען טעאטער, פון אלגעמיינעם זשורנאליסטען-סינדיקאט און פון דער יודישער סעקציע ביים זשורנאליסטען-סינדיקאט פון דער קוטנער יודישער קהלה און פון א גאנצער רייה אינסטיטוציעס, געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס א. אז. וו. די איינלייטונגס-רעדע האט געהאלטען רעד. י. איגער. נאכדעם האט א רעדע אין פויליש געהאלטען דר. עלע בערג אין ס'האט גערע"ט וועגען דיכטער יובילאר דער דיכטער יצחק קאצענעלסאן.

מיט א גרויסער רעדע איז אויך ארויסגעטרעטען דער דירעקטאר פון שטעטישען טעאטער גארטשינסקי און נאך איהם איז מיט א זעהר געלונגענער רעדע ארויסגעטרעטען אין נאמען פון זשורנאליסטען סינדיקאט, יודישע סעקציע און „יווא" רעדאקטאר לאזאר פוקס. נאכדעם זענען אויסגעהערט געווארען א רייה בעגריסונגען מינדליכע און שריפטליכע אין ראס ווארט האט בעקומען דער בעל-יובל. דער יובילאר, וועלכער האט איבערגעפילט דעם זאל האט איהם איינגעארדענט א גוואלדיגע אוואציע. די רעדע פון יובילאר איז געווען זעהר אינטערעסאנט.

נאכדעם איז פארגעקומען א קאנצערט טייל און דער יובילאר" און ה' מאשקאוויטש האבען רעציטירט איניגע ווערק פון שלום אש. נאך דער אקאדעמיע איז אין געדולדס רעסטאראן פארגעקומען א באנקעט.

אנ'אז פיהרליכען בעריכט וועלען מיר נאך ברענגען.

Metro-Goldwyn Mayer פראדוקציע פון דער פויליש-אמעריק.
עס נעהמט אנטייל: 200 פון די שענסטע און געשיקטעסטע גירלס און 4 בעריהמטעסטע וועלט-קאמיקער:
LAURY — HARDY — SLIM — ARTUR
Karol HANUSZ פויל'ש קאנפערענסיערקע אין Hanka ORDONÓWNA וועט זינגען פוילישע לידער
John Gilbert, Conrad Nagel, Anita Page, John Crawford, : די הויפט ראלען קרעאירען
N. Schearer, Bessie Lowe, M. Davies i in. נייעסטע מוזיקאל. שלאגערן / הומאר / וויצען / ס'גאנצע מייסטערווערק פאפול. פרייזן פון די פלעצער

הײַנט פרעמיערע! דער פרעכטיגסטער קלאנג-פילם-רעווי-שלאגער פון דער פויליש-אמעריק.
„רעווי פון האליוואוד"
Buster Keaton און דער שפיץ דער קעניג פון הומאר

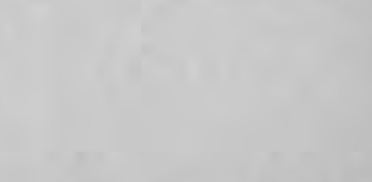

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז. 9 פעברואר 1931

די מניעות

זענען אָפּנעפאַלען

אויב די פערהעלטנישען וועלען זיך נישט ענ־דערען און דער סיים וועט אַזוי אַרבייטען און זיך בעשרענקען אויף דער ראָל, וואָס ער האָט אָנגעזוי־מען ביז איצט מוז מען זיך רעכענען מיט דער טאַט זאַך, אַז דער סיים וועט דערלעדיגען נאָר די ענינים, וועלכע די רעגירונג וועט איהם פאָרלעגען און וועט זיי אַזוי ערלעדיגען ווי אַזוי די רעגירונג וועט דאָס וועלען.

מיט דער טאַטזאַך מוז זיך רעכענען יעדע פּאָליטישע טעטיגקייט אין פּוילען בכלל און די נאַ־ציאָנאַל־יודיש פּאַרלאַמענטאַרישע רעפּרעזענטאַנץ בפרט.

עס איז אַלזאָ קלאָר, אַז אַלע טענות און תביעות פון דער יודישער פּאָליטיק קענען היינט געריכטעט ווערען נאָר אונטער איין אַדרעס. ד. ה. אונטער דעם אַדרעס פון דער רעגירונג, וועלכע האָט זעלבסטפערשטענדליך, דעם חוב צו דערפילען די גערעכטע פּאָסטולאַטען פון אַלע טיילען פון דער בעפעלקערונג אין דער פּוילישער מלוכה—און אַ־זוי אַרום אויך פון דריי מיליאָן יודען.

די מאַסגעבּיגע פאַקטאָרען אין דער רעגירונג האָבען שוין נישט איין מאָל ערקלערט, אַז זיי ווע־לען בעהאַנדלען דאָס פּראָבלעם פון די יודישע פאָ־דערונגען פאַר וועלכע עס קעמפען זייט אָנהויב פון דעם פּוילישען פּאַרלאַמענטאַריזם — אונזערע פערטרעטער אין סיים און סענאַט.

זייט די מאַי־געשעהענישען אין יאָהר 1926 האָט מען אונז — זעהר אָפט — געגעבען הבטחות אַז די רעגירונג טראַכט וועגען די דאָזיגע ענינים, אָבער עס זענען פערהאַן אַ סך וויכטיגע מלוכה־ענינים, וואָס מוזען פריהער געלעזט ווערען — אַזוי למשל — קודם כל די פּראַגע פון אַ שטאַרקער און סטאַבּילער רעגירונג אין לאַנד.

מיר האָבען אַפילו אָנגעוויזען דערויף, אַז אונ־זערע פאָדערונגען זענען אַזוי־ע ברענענדיגע, וועלכע קענען נישט וואַרטען, מכל־שכן ווען זיי קענען ערלעדיגט ווערען פּאַראַלעל מיט די מלוכה־ענינים אַז די פּראַגען שטעהען נישט אין קיין שום סתירה אָבער סוף כל סוף זענען נאָר דורכגעפיהרט גע־וואָרען עטליכע מינדערוויכטיגע זאַכען און די וויכ־טיגסטע און ברענענדיגסטע, זענען אָפּגעלעגט גע־וואָרען.

איצט אָבער, איז געקומען די צייט ווען מען קאָן רוהיג — לכל הדעות בעהויפּטען, אַז קיין מניעות וועלכע די מאַסגעבּיגע פאַקטאָרען האָבען פריהער דערמאָהנט זענען נישט מעהר פערהאַן, די רעגירונג איז שטאַרק, די סיים־מאַיאָריטעט איז פערהאַן און די רעגירונג האָט די מעגליכקייט דורכצופיהרען איהר פּראָגראַם אויף אַלע געביטען, אַלזאָ אויך אויף דעם שטח פון דער נאַציאָנאַל־יו־דישער פּאָליטיק, און פון די בעדערפענישען פון אונזער פאָלק.

און די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז אַזוי פערצווייפעלט, אַז די אָביעקטיוו־דענקענדע מלוכה־מענער, וועלכע זענען נישט אויסען צו־צוהעלפען מיט אייגענע הענד דעם פערניכטונגס־פּראָצעס, וואָס האָט אַרומגענומען די ברייטעסטע מאַסען פון סוחרים, בעל־מלאכות, קליינהענדלער און פרייע בערופען — טאָרען נישט פערלירען קיין צייט כדי צו העלפען דאָרט, וואו הילף איז נאָך מעגליך.

מיר מוזען אָבער לײדער פעסטשטעלען, אַז דאָס וואָס איז פאָרגעקומען אין דער לעצטער צייט, האָט אונז נישט געבראַכט קיין שטראַהל פון האָפנונג, נאָר פערקעהרט, זי קאָן יעדען דענקענדיגען יוד דערפולען מיט דעם גרעסטען פעסימיזם.

די רעגירונג זאָגט זיך עפענטליך אָפּ פון עטאַ־טיזם און קלערט אָבער גלייכצייטיג נאָך איבער דעם ווי אַזוי איינצושרענקען די ראָל פון האַנדעל אין דער מלוכה, זי שטעהט אויף דעם שטאַנדפּונקט פון רעכט אויף אַרבייט, אָבער וויל גלייכצייטיג שליסען סויזענדער פערקויפס־שטעלען פון די מאָ־נאָפּאָל־סחורות, זי וויל דערלייכטערען די לאַגע פון דער בעפעלקערונג דורך געריגעלטער עמיגראַציע און לאָזט אָבער גלייכצייטיג צו צו דער גרינדונג פון אַ עמיגראַציע־סינדיקאַט, וועלכע טויט אָפּ די קליינע עמיגראַציע, וואָס איז נאָך פערהאַן. זי שטעהט אויף דעם שטאַנדפּונקט, פון פרייער קאָנקור־רענץ, זי וויל אָבער צוגלייך דערצווינגען הנחות פון די פּרייזען, דורך אַדמיניסטראַטיווע צוואַנגס־מיטלען.

אָדער לאָמיר אַ פּרוב טון אַנ׳אַנדער געביט פון יודישען לעבען.

אין דער לעצטער צייט האָט די רעגירונג אַ־רויסגעגעבען אַ פּעראָרדנונג וועגען די יודישע קהלות, וועלכע איז אַ שטאַרקע פערערגערונג פון דעם ביז איצטיגען שלעכטען מצב, אינספּירירט פון כו־חות, וועלכע עס שמעקט נישט, אַז די יודישע קהלה זאָל אַרומנעהמען דאָס יודישע פאָלקס־לעבען אין זיין גאַנצע ומפערנעהם — און וואָלט וועלען די יו־דישע קהלה צופיהרען צו אַזאַ מצב, אַז אַלצדינג, וואָס געהערט נישט צו דעם ענין פון שוחטים, בית־הקברות און מקוואות, זאָל בלייבען מחוץ פון דער יודישער קהלה.

אָדער, למשל, דער היי־יאָהריגער מלוכה־בּיודזשעט און די אָנגעוועהטאָגסטע ענינים פון די יודישע סאָציאַלע אינסטיטוציעס און פון יודישען שול־וועזען און פאַך־שולען, וועלכע דראָהען צו־זאַמענצוברעכען, געשטיצט נאָר אויף די שוואַכע מיטלען פון דעם אָרימען יודישען בעל־הבית.

אָט דאָס איז דאָס בילד פון אונזער איצטיגע לאַגע.

די מעלען ענדליך די מאַסגעבּיגע פאַקטאָ־רען אין דער רעגירונג — וועלען פערשטעהען, אַז אָט די אַלע פּראַגען קענען נישט לענגער וואַרטען? צי וועלען זיי ענדליך צוטרעטען צו דער רעאַליזי־רונג פון די הבטחות וועלכע מיר האָבען שוין אַזוי פיל מאָל בעקומען?

מיר ווילען נישט גלויבען, אַז די שטאַרקע רעגירונג, וויל זיך בלויז בענוצען מיט הבטחות נישט האָבענדיג צוגלייך די ערנסטע פּאָליטישע אָב־זיכט — די דאָזיגע הבטחות אמת׳דיג צו דער־פילען.

אַלע מניעות, זענען אָוועקגעפאַלען, די רעגי־רונג קאָן דורכפיהרען אונזערע גערעכטע פּאָסטו־לאַטען, אויב זי וויל נאָר, מיר דערוואַרטען און האָפען, אַז זי וועט דאָס טון...

ע. ש.

„ווי דער פאָראַיאָהריגער שניי —

אַזוי געהט איצט אַז דער געזעלשאַפט די פּראַגע וועגען ענדערן די קאָנסטיטוציע“

שטימען פון דער פּוילישער פּרעסע

מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אַז דער סאַנאַציע קלוב אין סיים האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג צו ענדערען די קאָנסטיטוציע, און אַז דער פאָרשלאַג וועט בעהאַנדעלט ווערען אין צוויי וואָכען אַרום.

וועגען דער דאָזיגער פאָרשטעהענדער אַרבייט איבער דער ענדערונג פון דער קאָנסטיטוציע שרייבט דער „ראָבּאָטניק“:

„וויפיל מאָל דער רעגירונגס־לאַגער געפינט זיך אין דער קלעם און קלעפּ שיטען זיך אויף איהם פון פערשידענע זייטען, אַזוי פיל מאָל ציהט ער אַרויס די פּראַגע וועגען ענדערען די קאָנסטי־טוציע אַלס פּלאַסטער אויף אַלע וואונדען פון דער מלוכה און געזעלשאַפט.

„קיינמאָל נאָך איז דער רעגירונגס־לאַגער נישט געווען אין אַנ׳ערגערער לאַגע, ווי איצט־ אונבער־האָלפען אַקעגען דער ווירטשאַפטליכער קאַטאַסטראָ־פע, קאָמפּראָמיטירט אין די אויגען פון דער עפענט־ליכער מיינונג אין לאַנד און אין אויסלאַנד צוליב דער מעשה בריסק, פּאַציפיקאַציע וואַהל־מיסברוי־כען און אַנדערע אויפטוען, פערלאָזען פון די אייגענע פיהרענדע מענשען, וועלכע קאָנען נישט פער אייביגען זייער „נאָך־מאַי־אידעאָלאָגיע“ מיט די מעטאָדען פון דער טשערעזוויטשייקע — האַלט זיך דער רעגירונגס־לאַגער בלויז און אויסשליסליך מיט קראַפט פון דער צאָהל, וועלכע ער שטעלט מיט זיך פאָר אין סיים און מיט דער פיזישער קראַפט, וואָס ווערט רעפּרעזענטירט דורך די אָרגאַנען פון מלוכה־אַדמיניסטראַציע. וועגען פּאָטאָלען „זעלבסט גפיהל“ פון רעגירונגסלאַגער זאָגט עדות די מיט־טיילונג פון דער סאַנאַציע־פּרעסע וועגען דער צו־איילונג פון פּילסודסקיס קומען פון מאַדעירא.

„פאַר וועמען און פאַר וואָס דאַרף איצט פּיל־סודסקי ראַטעווען פּוילען? צי דען פאַר די רעגי־רונגס־זיגער, פאַר דעם אייגענעם לאַגער?

„און אָט גראָד אין דעם מאָמענט, אין אַ מאָ־מענט פון דער שווערסטער מאָראַלישער קאַטאַסטראָ־פע פון די „זיגער“ העגנט מען ווידער אַרויס די אָפּגעבלאַקעווטע פאָהן פון דער קאָנסטיטוציע, ווע־לענדיג אויף אַזאַ אופן אָפּציהען די אויפמערקזאַמ־קייט פון דער געזעלשאַפט פון אַנדערע הונדערט־מאָל מעהר אַקטועלע און וויכטיגע פּראַגען. די פּראַגע וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע אינטערע־סירט איצט די געזעלשאַפט אַזוי פיל, ווי דער פאַר־אַיאָהריגער שניי, די געזעלשאַפט האָט איצט אַנ־דערע, אַ סך מעהר ברענענדיגע זאָרגען און קלאָר־פּאָטען.

„אַז מיר האָבען דאָ צו טון מיט אַ טאַקטישען שריט פון ב.ב. בעוויזט צום בעסטען דער פאַקט, וואָס דער קלוב האָט אַריינגעטראָגען אין סיים דעם־זעלבען פּראָיעקט פון ענדערען די קאָנסטיטוציע, וואָס האָט זיך אין פריהערדיגען סיים אָנגעשטויסען אויף אַנ׳איינשטימיגע און צושמעטערנדיגע קריטיק פון דער גאַנצער אָפּאָזיציע, און אַ סברה, אַז ער האָט נישט געפונען קיין חן אויך ביי אייגענע מאַסגעבענדע און הויכגעשטעלטע פּערזאָנען פון רעגירונגס־לאַגער.

„די געזעלשאַפט וועט ענטפערען אויף אָט דעם בייזען שריט פון רעגירונגס־לאַגע“ מיט אַ צוקען מיט די אַקסלען און מיט אַ שמייכעל פון רחמנות“.

די טראַגעדיע אין געריכטס־זאַל

אַרום דעם טויט פון אַדוואָקאַט קאָרנפעלד בעת׳ן פּראָצעס אין וואַרשאַ

וועגען דער טראַגעדיע וואָס האָט זיך אָפּגע־שפּילט אין געריכטס־זאַל ביים בעהאַנדלען דעם פּראָצעס מכוח די בלוטיגע געשעהענישען אין וואַר־שאַ, וועגען טויט פון עדות דעם אַלטען אַדוואָקאַט קאָרנפעלד, שרייבט דער „ראָבּאָטניק“:

„דער טראַגישער טויט פון מיקאַלאַי קאָרנפעלד, דעם עלטסטען פון די וואַרשאַווער אַדוואָקאַטען, דעם איידעלען און קלוגען מענש — האָט טיף אויפגע־טרייסעלט דאָס געוויסען און דאָס האַרץ פון די אַלע וועלכע האָבען איהם כאָטש אַביסעל געקאָנט.

„די דירעקטע סיבות פון זיין טויט האָט געגוג כאַראַקטעריזירט די דעקלאַראַציע פון אַדוו. לנ׳אַן בערגסאָן, וואָס איז פאָרגעלעגט געוואָרען פאַר׳ן געריכט דירעקט נאָך זיין טויט.

„די עפענטליכע מיינונג מוז זיך אָפּגעבען געגוי אַ דין וחשבון וועגען איין זאַך.

„דער פאָרזיצער פון דער געריכטס־פערהאַנד־לונג טאָר קיינמאָל נישט און ביי קיין שום אומ־שטענדען זיין „איראָניש“ לגבי אַנ׳עדות. דער פאָר־זיצער מוז שטעהען איבער די „צדדים“, ביז צום מאָמענט נאָכ׳ן פערטיידיגען די פערהאַנדלונג, נאָכ׳ן אויסהערען די בעשולדיגטע און די עדות, ווען ער טראָגט אַרויס דעם אורטייל אין זיין אייגענעם געוויסען.

„די האַנדלונג פון ה׳ נוימאַן, דעם אָפּטיילונגס־שעף פון יוסטיץ־מיניסטעריום, וועלכער ערפילט די פליכטען פון פאָרזיצער פון קרייז־געריכט, איז גע־ווען פונקט אַ פערקעהרטע.

„די האַנדלונג פון ה׳ נוימאַן איז עפּעס אַזוינס, וואָס האָט נישט פּאַסירט אין דער געשיכטע פון פּוילישען געריכטסוועזען. דער טויט פון מיקאָלאַי קאָרנפעלד בעלעסטיגט דאָס געוויסען פון אַ פער־זאָן. אָבער דאָס לאַנד פערשטעהט שוין היינט, פאַר וואָס דער קאַמף פאַר דער אונאָפּהענגיגקייט פון ריכטער איז אַ קאַמף פון די ברייטסטע פאָלקס־מאַסען און נישט בלויז פון אַ קליין הייפעל יו־ריסטען.

„דאָרט וואו עס זענען נישטאָ קיין אונאָפּהענ־גיגע געריכטען, דאָרט איז נישטאָ „קיין רעכט און קיין פרייהייט“.

וויפיל דאַרף קאָסטען צו קאָלאָניזירען אַ משפחה

אין די אויסגעטריקענטע פינסקער בלאָטעס?

אַרום די פּראָיעקטען פון אַ יודישער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע אין פּאָלעסיע

וואַרשאַ, (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּראָיעקטען פון אַ יודישער לאַנדווירטשאַפטליכער מאַסען־קאָלאָניזאַציע אויף די ערד־שטחים פון די איצטיגע פינסקער בלאָטעס, וואָס זענען הויפּט־זעכליך פּאָפּולער אין די יודישע קרייזען אין אַמע־ריקאַ, האָט די יודישע טעלעגראַפען־אַגענטור גע־זאַמעלט פון אויטאָריטאַטיווע קוועלען אַ רייהע אינ־פאָרמאַציעס וועגען די קאָסטען, מיט וועלכע אַזאַ קאָ־לאָניזאַציע איז פערבונדען.

די דרענאַזש־אַרבייטען פאַלען אויס אין אַל־געמיין גאַנץ טייער און מוזען געפיהרט ווערען דורך פערשידענע פאַזען (וויערע לאַנקעס, זיסע לאַנקעס א.אַז.וו.) ביז דער אויסגעטריקענטער באָדען ווערט צוגעפּאַסט פאַר תבואה־קולטורען. ווי עס טיילט מיט דער בעקאַנטער זאַכקענער אויף דעם געביט, וו. יאַכנער בעטרעפען די מעליאָראַציע־קאָסטען פון 1 העקטאַר זומפּיגע ערד נישט ווינציגער ווי 800 זלאָטיס די קאָסטען קענען אויך דערגרייכען ביז העכער 1.000 זל. די תבואה־פּראָדוקציע פון אַ העקטאַר אויסגעטריקענטע ערד, בעטרעפט אונגעפעהר 4.7 קווינטאַל, אַזוי דאָס אַפילו ביי פיל העכערע פרייזע זאויף תבואה ווי היינט איז די רענטאַ־בּיליטעט אַ גאַנץ צווייפעלהאַפטע.

די זומפּיגע ערד אויף פּאָלעסיען קאָסט דורכ־שניטליך אַנ׳ערך 200 זלאָטעס אַ העקטאַר.

אויב די קאָסטען פון באָדען און דרענאַזש־אַר־בייטען וועלען בעטרעפען אַנ׳ערך 1000 זל. פון העקטאַר וועלען הוצאות אויף קאָלאָניזירען איין משפחה אין פּאָלעסיען אויף 10 העקטאַר ערד, אַ־ריינרעכנענדיג די נויטוועגדיגסטע בנינים און אַ גאַנץ בעשיידענעם טויטען און לעבעדיגען אינוועג־טאַר, די קאָסטען פון אַדורכלעבען דעם ערשטען יאָהר ביז׳ן שניט א.אַ.וו. דערגרייכען ביז מינדעס־טענס 25.000 זל. ביי אַנ׳עגטוויקלונגס־ווירטשאַפט פון 15 העקטאַר מוזען די קאָסטען שטייגען ביז עט־ליכע און דרייסיג טויזענד זל. צוליב די העכערע בעדערפענישען פון די יודישע זידלער, וועט זיך פאָדערען אויף קאָלאָניזירען אַ יודישע משפחה אַ גרעסערע סומע, וואָס ווערט אָפּגעשאַצט אויף מינדעסטענס 4 טויזענד דאָלאַר.

אויף דער אָנפראַגע פון דער יט״א האָבען די קאָמפּעטענטע פּאָלישע פאַקטאָרען ערקלערט, דאַס די אויסטריקענונג פון די ערד־שטחים אויף פּאָלע־סיען ווערט איצט דורכגעפיהרט בהדרגה, אָבער סיסטעמאַטיש. די ערד־שטחים ווערען איצט פער־טיילט צווישען די אָרטיגע לאַנדלאָזע פּויערים, ווי אויך צווישען די פּויערים, הויפּטזעכליך פון מיזרח־גאַליציען, וועלכע זענען געבליבען אָהן באָדען צוליב דער קאָמאַסאַציע, וואָס ווערט דאָרט דורכ־געפיהרט.

אויף דער פּראַגע צי עס קאָן קומען אין בע־טראַכט אַ קאָמפּאַקטע לאַנדווירטשאַפטליכע יודי־שע קאָלאָניזאַציע אויף אַ ספּעציעל אויסגעטיילטען שטח אין פּאָלעסיען האָט דער ענטפער געלוי־טעט אַז הגם עס זענען נישט פערהאַן קיין פּרינצי־פּיעלע שטערונגען איז אָבער דער ענין אין איצטי־גען מאָמענט נישט אַקטועל.

ווי שטעלט זיך פאַר די איינוואַנדערונג קיין ארץ־ישראל

ערקלערונג פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ

ירושלים, (יט״א). אין צוזאַמענהאַנג מיט די קלאַנגען, וואָס האָבען זיך לעצטענס פערשפּרייט וועגען דער פערטיילונג פון די אַרבייטס־סערטיפיקאַטען טיילט מיט די עקזעקוטיווע פון דער יוד. אַגענץ, אַז אַלע ערטיילטע סערטיפיקאַטען זענען שוין פונאַנדערגע־שיקט געוואָרען צו די פּאַלעסטינאַ־אַמטען אין פער־שידענע לענדער, דערונטער 75 קיין סאָוויעט־רוס לאַנד.

בעהמענדיג אין אַכט די אַרבייטס־לאַגע אין לאַנד האָט די לייטונג פון דער יודישער אַגענץ נאָך אַ בעראַטונג מיט דער איינוואַנדערונגס־קאָמי־סיע, בעשלאָסען איינצופיהרען אַ געוויסע פּראָצעדור פאַר מאַנאַטליכער רעגולירונג פון דער איינוואַנדע־רונג לויט דער נאָכפראַגע און די אויסזיכטען אויף דעם אַרבייטס־מאַרק.

פאַר׳ן חודש פעברואַר איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצופאָדערען קיין ארץ־ישראל 291 אימיגראַנ־טען. די נייע איינוואַנדערער וועלען פערטיילט ווע־רען צווישען די אַרבייטס־קבוצים, וואו זיי וועלען פערבלייבען, נאָכדעם ווי עס וועלען זיך ענדיגען די סעזאָן־אַרבייטען אין די קאָלאָניעס, די דאָזיגע פּראָצעדור ערלויבט די קבוצים צו ברענגען קיין ארץ־ישראל זייערע פריינד אין אויסלאַנד, וועל־כע וואַרטען אויף דער איינוואַנדערונג און צו פער־היטען אַזוי אַרום די חלוצישע בעוועגונג פון אַנ־אָפּשוואַכונג.

חוץ דעם זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען 180 סערטיפיקאַטען פאַר קרובים פון ארץ־ישראל־איינ־וואוינער, וועלכע פערפליכטען זיך אויסצוהאַלטען און בעשעפטיגען ביי זיך דעם ניי־איינגעוואַנדערטען, כדי ער זאָל נישט זיין געצוואונגען צו זוכען בעשעפטיגונג אויף דעם אַרבייטס־מאַרק.

ירושלים, (יט״א) די ציפערען פון דער יו־דישער איינוואַנדערונג קיין ארץ־ישראל פאַר די לעצטע דריי יאָהר זענען פאָלגענדע: 1923 — 1875, 1924 — 13,892, 1925 — 3,486, 1926 13,855, 1927 — 3034, 1928 — 2,071, 1929— 5,109 און אין יאָהר 1930 — אַנ׳ערך 5.000 איינוואַנדערער. די ענדגילטיגע צאָהל איינוואַנדע־רער אין יאָהר 1930 קען נאָך נישט פעסטגעשטעלט ווערען, ווייל עס איז נאָך נישט ענדגילטיג בעוואוסט, וויפיל טוריסטען האָבען בעקומען די ער־לויבניש זיך צו בעזעצען אין לאַנד.

נייער פאלקסבלאַט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאַט

מאָנטאָג 9 פעברואַר — כ״ב שבט תרצ״א

זון-אויפגאַנג 7.12 — זון-אונטערגאַנג 4.27

דרינגענדע אונטערשטיצונג פאַר אַרבייטסלאָזע

(א) היינט, מאָנטאָג דעם 9 פעברואַר הויבט זיך אָן די רעגיסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע פיזישע אַרבייטער אויף דרינגענדסטע און אויף בעצייטוגנס-שטיצע. דאָס רעכט אויף שטיצע האָבן די אַרבייטסלאָזע, וועלכע 1) האָבן אויסגעשעפּט די געזעצליכע אונטערשטיצונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד נאָכ'ן 1 יאַנואַר 1930; 2) בעקומען נישט קיין געזעצליכע אינטערשטיצונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד בעת'ן „סוימען סעזאָן" פון 15 דעצעמבער 1930 ביז'ן 1 מערץ 1931; 3) וואָס נעמען נישט קיין געזעצליכע שטיצע פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד און זענען זייט'ן 1 יאַנואַר 1930 געווען בעשעפטיגט וועניגסטענס 4 וואָכן אין אַרבייטס-אַנשטאַלטן, וואָס אונטערליגען דעם געזעץ וועגן פערזיכערונג פון אַרבייטסלאָזיגקייט און 4) די וואָס זיבען נאָכ'ן 1928 י. געאַרבייט וועניגסטענס 6 חדשים אין אַנשטאַלטן וואָס אונטערליגען דעם געזעץ וועגן פערזיכערונג פון אַרבייטסלאָזיגקייט.

רעכט אויף אונטערשטיצונג האָבן די אַרבייטער וואָס וואוינען אין לאָדז וועניגסטענס זייט'ן 1 יאַנואַר 1930, האַלטן אויס אַ פאַמיליע, האָבן נישט קיין פּערמעגן, האָבן נישט קיין הכנסות וואָס זענען גלייך אָדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראַנקען-קאַסע און בעקומען נישט קיין אינוואַלידען-רענטע.

די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס-אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע אויף דער גאַס פון 28 שיטער פּולק 32 פון 9 פריה ביז 2 בייטאָג

היינט, מאָנטאָג — A B C D E F

דינסטאָג — G H I J

מיטוואָך — K L Ł

דאָנערשטאָג — M N O

פרייטאָג — P R S

שבת — T U W Z Ż

צוגאַב-רעגיסטראַציע אויף קויל!

פאַר אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע

היינט מאָנטאָג פון 5 ביז 7 אָוונט וועט פאָרקומען די צוגאַב רעגיסטראַציע אויף קוילען פאַר אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע, וועלכע האָבן אָך ביז איצט קיין טאַלאָנען נישט בעקומען.

—III—

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואַלטונג

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג. אין אָנהויב פון דער זיצונג האָט דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש אָנגעפרעגט אויפ'ן סמך פון וועלכען בעשלוס האָט די קהלה-פערוואַלטונג בעגריסט די תורה-דעמאָנסטראַציע אין פילהאַרמאָניע.

פּרעזעס דעפּ. מינצבערג ערקלערט, אַז געוועהנליך ערלעדיגט אַזעלכע ענינים דאָס פּרעזידיום און דאָס מאָל איז עס אַזוי געשעהען. דאַן ווערען פאַר געלייענט אַ רייה קאָמוניקאַטען.

עס ווערט גענומען צו קענטניש דער דאַנק פון דער קאַנצעלאַריע פון מלוכה-פּרעזידענט פאַר די נייי-יאָהר-וואונשען די שטאַטישע סטאַראָסטווע האָט אָנגעפרעגט ווען וועט דער קהלה-ראַט בעהאַנדלען

דעם בודזשעט

אויפ'ן יאָהר 1931. ס'איז בעשלאָסן געוואָרן צו ענטפערען, אַז דער בודזשעט איז איבערגעשיקט געוואָרן צום פּרעזעס פון קהלה-ראַט נאָך מיט 3 וואָכען צוריק.

די שטאָטישע סטאַראָסטווע האָט פאָרגעשלאָגען אַריינצושטעלען אין בודזשעט אַלס אַ פּאָזיציע אין די הוצאות 35 טויזענד זל. אויף

וואהלען צו דער קהלה.

ס'איז בעשלאָסן געוואָרן די פּאָזיציע אַריינצושטעלען אין בודזשעט און צושיקען עס צום ראַט אַלס צוגאַב-פּאָזיציע.

ווייטער איז גענומען געוואָרן צו קענטניש די אויפקלערונג פון שטאָטישען סטאַראָסטווע, אַז ה' מאיר גאָלדבערג איז אָנערקענט געוואָרן אַלס מיטגליד פון קהלה-ראַט.

אַ שטורם האָט אַרויסגערופען די פראַגע וועגען שיקען אַ דעלעגאַציע אָדער אַ

בעגריסונג צו דער אקאדעמיע לכבוד שלום אש.

וויצע-פּרעזעס בערגער ערקלערט, אַז אַזוי ווי שלום אַש איז געגען יודישען דת, דאַרף די יודישע קהלה נישט שיקען קיין בעגריסונג.

פּרנס האָפּמאַן האַלט, אַז מ'דאַרף יאָ בעגריסען אַזאַ גרויסען יוד, ווי ס'איז שלום אַש. ער לעגט אויך פאָר צו בעגריסען נחום סאָקאָלאָוו צוליב זיין 70-יאָהריגען יובילעאום.

פּרנס רוס ערקלערט, אַז צוליב פּרינציפּיעלע טעמים וועט ער זיך אין דער דיסקוסיע און אין דער אָפּשטימונג אין דער פראַגע נישט בעטייליגען. ער דערמאָהנט אָבער, אַז בשעתו האָט די קהלה דעלעגירט אַ פאָרשטעהער צו דער לוויה פון ה. ד. נאָמבערג'ן.

דער קהלה-פּרעזעס שטעלט פעסט, אַז דאָס איז געשעהן נישט אין דער קאַדענץ פון דער איצטיגער פערוואַלטונג. פּרנס זעלמאַנאָוויטש ערקלערט, אַז ער וועט זיך אָפּהאַלטען פון שטימען. שלום אַש — ערקלערט דער רעדנער — האָט זיך לעצטענס געשטעלט אין די רייהען פון די שונאים פון דער יודישער שפּראַך. אַגב איז ער אויך געוואָרן די פאַשיסטישע פיגור.

וויצע-פּרעזעס בערגער שלאָגט פאָר, אַז די אָפּשטימונג זאָל פאָרקומען אַ נאָמענטליכע. דאָזאָר אַדוו. ווייצמאַן ערקלערט אַז הגם זיין פאַרטיי האַלט זיך אָפּ פון בעגריסונגען דאַרף די קהלה יאָ בעגריסען. בעת דער אָפּשטימונג שטימען די פּרנסים האָפּמאַן, אוריסאָן און אַדוו. ווייצמאַן פאַר בעגריסען, דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש און רוס און פּרעזעס מינצבערג האַלטען זיך אָפּ און אַלע אגודה-דאָזאָרעס שטימען געגען.

דאָזאָר האָפּמאַן גיט דאַן אָפּ אַן ערקלערונג אַז ערשט מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט די קהלה יאָ בעגריסט אַ יודישען זשורנאַליסט צו זיין יובילעאום.

ער זעהט אין דעם אַ פּאַרטייאישע האַנדלונג און אַלס פּראָטעסט פערלאָזט ער צוזאַמען מיט דאָזאָר אוריסאָן די זיצונג.

נאָכדעם איז מיטגעטיילט געוואָרען אַז ה' יעקב שטיין, וועלכער האָט מיט אַ צייט צוריק פאָרגעשלאָגען דער קהלה אַלס לעגאַט זיינס אַ הויז אויף נאַווא זאַרזשעווסקאַ ציהט זיין פאָרשלאַג צוריק.

פאַר דער צענטראַלע פון שומרי שבת אין בערלין איז בעשטימט געוואָרען 200 זל. איבערן פאָרשלאַג פון אַ גרופּע לאָדזער אַז ה' יוחנן ליפשיץ זאָל בעשטימט ווערען אַלס מורה-הוראה איז מען איבערגעגאַנגען צו דער טאָג-אָרדנונג, ווייל די פראַגע איז נישט אַקטועל, אויף דער ווענדונג פון יתומים-הויז (פּולנאָצנאַ 38) איז בעשלאָסן געוואָרען צו בעשטימען אַ לעהרער פאַר רעליגיע און די קאָסטען אָפּציהען פון דער סובסידיע.

דער ראַבינאַט האָט זיך געווענדעט אַז די קהלה פערוואַלטונג זאָל בעשטימען אַ פאָרטרעטער צו דער דין תורה מיט בנימן קאָהן וועגען זיינע תביעות אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן עירוב. ס'איז בעשלאָסן געוואָרען אָנצופרעגען צי ס'האָט זיך עפּעס געענדערט אַז מען זאָל דאַרפען בעניי'ען די דין תורה.

די קהלה-פערוואַלטונג האָט אויפגעפאָדערט די

טופות-שוחטים

אַז זיי זאָלען צאָהלען דירה-געלד פאַר'ן שחט-הויז אויף וואָלבאָרסקאַ 8. די שוחטים האָבען געענטפערט, אַז זיי שחט'ן שוין דאָרט 50 יאָהר. זיי האָבען אַריינגעלעגט הוצאות אין רעמאָנט א. אַז. וו. און דאַרפען דעריבער קיין דירה-געלד נישט צאָהלען. ס'איז בעשלאָסן געוואָרען אויפצופאָדערן די פערוואַלטונג צו צווינגען די שוחטים צאָהלען דירה געלד פאַר'ן לאָקאַל וואָס געהערט צו דער קהלה

נאָכדעם ווי ס'איז בעשטעטיגט געוואָרען דער בייער בעריכט פאַר נאָוועמבער (246.000 זל.) און פאַר דעצעמבער (363.000 זל.) איז בעשטעטיגט געוואָרען דער בעריכט פון דער סאָציאַלער הילף קאָמיסיע און די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען.

האנדווערקער-קאַמער בעמיהט זיך וועגען קרעדיטען

לוסטראַציע פון די וואַרקשטאַטען און גרינדען א געזעלען-אַפּטיילונג

זיצונג פון דער האנדווערקער-קאַמער

(—) אין אייגענעם לאָקאַל איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער האַנדווערקער-קאַמער.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לוסטראַציע פון די האַנדווערקער-וואַרשטאַטען, צו וועהלען אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל אויסאַרבייטען אַ גענויען פּלאַן פון דער לוסטראַציע און אויך אַ געהעריגען רעגולאַמין, וואָס דאַרף צוגעשטעלט ווערען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון דער קאַמער.

ווייטער איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען קרעדיטען פאַר האַנדווערקער און בודזשעט פון דער קאַמער.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען קיין וואַרשאַ אַ דעלעגאַציע, וועלכע זאָל צואיילען דעם טערמין פון בעשטימען קרעדיטען פאַר די האַנדווערקער.

די דעלעגאַציע וועט בעשטעהען פון דער גאַנצער פערוואַלטונג מיט'ן רעפערענט קאַצענעלינבויגען און וועט אויפגענומען ווערען אויף אַ ספּעציעלער אוידיענץ ביים וויצע-האַנדעלס-מיניסטער.

וואָס שייך דעם פאָרשלאַג צו גרינדען אַן אָפּטיילונג פאַר געזעלען. איז בעשלאָסען געוואָרען דעם ענין צו שטעלען אויפ'ן טאָג-אָרדנונג פון דער נאָהענטסטער אַלגעמיינער פערזאַמלונג, ווייל דערצו מוז זיין אַ בעשלוס פון פלענום.

נאָכדעם זענען געוועהלט געוואָרען 15 לאַווניקעס צום קרייז-געריכט אין אַרבייטס-געריכט. דערונטער זענען מצד די יודישע האַנדווערקער געוועהלט געוואָרען אַלס לאַווניקעס די ה״ה: בנימין העבעכאָוויטש, מאַרעק פיין און ישעי, סענדאָווסקי.

מאַגיסטראַט געדונגען דעם לאָקאַל אויף זאַוואַדזקאַ 11

(2) דער מאַגיסטראַט האָט פאַרענדיגט די אונטערהאַנדלונגען וועגען איבערנעהמען דעם לאָקאַל אויף זאַוואַדזקאַ 11 אויף 5 יאָהר מיט'ן רעכט צו פערהאַלטען איהם אויף ווייטער. איצט ווערט אַדורכגעפיהרט דער רעמאָנט, וועלכער וועט פאָרענדיגט ווערען אַרום 15 מערץ.

פייערליכע שבועה פאַר געריכטס-לאַוניקעס

(—) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען די פייערליכע שבועה פון 164 פאָרטרעטער פון די לאַוניקעס אין אַרבייטס-געריכט.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

מיט'ן אנטייל פון דער ניי-אַנגאַזשירטער סובריעטין רעגינא בוימאַן, בעוואוסטער אַרטיסט מ. דראַנאָוו, בעקאַנטער אַרטיסט ה. באַלבירסקי, י. טופּמאַן.

היינט, מאָנטאָג, ד. 9-טען, 9 אין אָוונט צו פּאָפּולערע פּרייזען

צום ערשטען מאָל אין פאָלקס-טעאַטער מיט געזאַנג און טענץ פון י. זילבערט —

„בראַדיאַנאַ"

מאָרגען, דינסטאָג, ד. 10-טען, 9 אין אָוונט — פּרעמיערע!

„די גלאָקען פון סיביר"

אָוונט-פּרייזען פון 1 ביז 3, פּאָפּולערע פּרייזען פון 80 ביז 2.50

ס'נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאַן, בוימאַן, פאָדערמאַן, ראָזענצווייג. מענער: באַלבירסקי, גוטמאַן, גאָלדבערג, דראַנאָוו, טופּמאַן, נייהויז, פּאָלאָצקי, פּאַסטעל, לעווקאָוויטש. טעכנ. לייטער: ק. נוטמאַן, סופלער: וו. נייהויז. אַדמיניסטראַטאָר: נ. גאָלדשטיין. ליכט-עפעקטען: י. שולמאַן, אַרטיסט. מאָלער: ביאַלעצקי. דעקאָראַציעס: ה. ליטוואַק.

ביל-טען צו בעקומען אין קאַסע פון ס קס-טעאַטער.

דרינגענדע אונטערשטיצונג פאַר סעזאָן-אַרבייטער

(מ) היינט דינסטאָג וועט אין אונטערשטיצונגס-אַמט אויסגעצאָהלט ווערען די מלוכה'שע דרינגענדע אונטערשטיצונג פאַר די וואָס האָבן זיך געמעלדעט דעם 26 יאַנואַר סעזאָן אַרבייטער און די אַרבייטסלאָזע פיזישע אַרבייטער ביי וועלכע ס'איז פון 27 ביז 31 יאַנואַר 1931 פאָרגעקומען אַ הויז קאָנטראָלע, די אויסצאָהלונג וועט פאָרקומען פון 3 ביז 6 אָוונט.

זייט פאָרזיכטיג!

(—) ביים אַראָפּשפּרינגען פון טראַמוואַי אין מיט'ן גאַנג, האָט דער 29-יעהריגער חיים עבערט, צובראָכען די לינקע האַנד. פּאַגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף און אָפּגעפיהרט אַ היים אויף אַלעקסאַנדריסקאַ 17.

אינסטרוקציעס ביים ראַד-פּראָקוראָר איז די גאַסען

די לאָדזער שטאָטישע סטאַראָסטווע מאַכט אויפמערקזאַם די פאַראינטערעסירטע, אַז בעת דער בעוועגונג דאַרפען זיך די פוהרען שטענדיג האַלטען רעכטס און ביים אויסמיידען אַ צווייטע אויך נעמען אויף רעכטס, ביים אויסמיידען און איבעריאָגען — לינקס. פון דעם ווערען מ'מיידט אויס. פאַרבאָטען איז ביינאַכט דאַרפען אַלע פוהרען זיין בעלויכטען פון דער לינקער זייט. דאַרפען אַלע פוהרען, פּירגאָנעס א. א. וו. האָבען אַ טאַבליצע מיט'ן נאָמען און אַדרעס פון'ם אייגענטימער. די פערד און וועגען — טאָר מען נישט איבערלאָזען אָהן אַ השגחה.

פאַר עובר זיין אויף דער פאַראָרדנונג דראָהט אַ שטראָף ביז 500 זל.

אַרעסטירט א פאַרשפּרייטערין פון פאַלשע מטבעות

אויף גייערס מאַרק איז פאַרהאַלטען געוואָרען פראַנציסקאַ קאָנשמאַרעק פון טורעק 32 י. אַלט ביי זי האָט געפונען אייניגע קלענערע אַ פאַלשע זלאָטע מטבעה, בעת דער רעוויזיע האָט מען ביי איהר געפונען פיל פאַלשע זלאָטע און 50 גר. שטיק. זי האָט געטענה'ט, אַז דאָס האָט זי בעקומען ווען זי האָט אויסגעטוישט אַ גרעסערען באַנקנאָט.

די פּאָליציי האָט אַ פאַרדאַכט, אַז זי האָט דאָ צו טאָן מיט אַ פּראָפעסיאָנעלער פאַרשפּרייטערין פון פאַלש געלד. קאָנשמאַרעק איז אַרעסטירט.

פאַר אונטערצינדען די אייגענע פאַבריק

(2) דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל געגען עמיל וואַראָנצאָק, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין אונטערצינדען זיין אייגענע פאַבריק אויף צימער גאַס 7.

וואַראָנצאָק איז פאַרמשפט געוואָרען אויף 4 יאָהר טורמע און צו פערלירען אַלע רעכט.

פאַרפאַל מיט לאָדזער פילם-אַקטיאָרען

(—) פאַרנעכטען זענען לאָדזער פילם-אַקטיאָרען צוריקגעפאָהרען אויפ'ן זגערזשער שאָסע, פון אַ אויפנאַהמע, וואָס זיי האָבען געמאַכט פאַר'ן פילם „פערלוירענער גן עדן" אין דער סביבה פון לאָדז.

פאָהרענדיג מיט אַ צושנעלען טעמפּאָ האָט זיך דער מאָטאָציקל איבערגעקעהרט און 2 פּערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען.

א שכור האקט שויבען

(—) אויף זגערזשער גאַס איז בעגאַנגען דער אַרבייטער וואַצלאַוו קלודזשיעוסקי און אַזוי ווי ער איז געווען שכור האָט ער זיך געלאָזט „וואוילגעהן" דורך אויסהאַקען שויבען פון די פענסטער.

מיט דעם שכור האָט זיך פאַראינטערעסירט די פּאָליציי און געגען איהם צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

אין איין וועגס האָט זיך אויך אַרויסגעשטעלט, אַז ביים אויסהאַקען די שויבען האָט זיך דער שכור איבערגעשניטען עטליכע אָדערען אין די הענט.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

א מארד איז א שענק

דערשאסען א פאטער מיט א זוהן, פאטער איז טויט און דער זוהן האפנונגסלאז

(—) אין דער שענק אויף זשגאווסקא 141 האָ־בען זיך בעכטען אין אָוענד פערזאַמעלט אַ גרעסערע צאָהל אַרבייטער, וועלכע האָבען דאָרט פערבראַכט ביי אַ גלעזעל משקה.

אַרום 1 אַ זייגער ביינאַכט איז אויסגעבראָ־כען אַ געשלעג צווישען 64־יעהריגען וואַווזשען קאַזשימירטשאַק, זשגאָווסקאַ 254 און ברונאָ שי־מאַנסקי, קאַשטשושקאָ 13.

קאַזשימירטשאַקן צו הילף זענען געקומען זיינע זיהן ראַמאַן און אַנטאָני.

שימאַנסקין איז געקומען צו הילף זיין קאָ־לעגא יוזעף לעאָניאַק, קאָשטשושקי 13.

דאָס געשלעג האָט אָנגענומען אַ שאַרפען כאַ־ראַקטער און דער שענקער יאַגוראַ האָט געשיקט רופען פּאָליציי, כדי צו מאַכען אַ סוף צום געשלעג.

ביז־לביז־ האָבען זיך דערהערט עטליכע רע־וואָלווער־ שאָסען, און באַלד דערויף — אויך קרעכצען, ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט זענען געפאַלען אין אַ קאַלוזשע בלוט דער 64־יעהריגער קאַזשימירטשאַק מיט זיין זוהן אַנטאָני.

נאָך איידער די פּאָליציי איז געקומען איז קאַ־זשימירטשאַק געשטאָרבען און דעם זוהן אַנטאָני האָט פּאַגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין אַ שווערען צו־שטאַנד אין שפּיטאָל.

די פּאָליציייאישע אויספאָרשונג האָט פעסטגע־שטעלט, אַז דעם מאָרד איז בעגאַנגען ברונאָ שי־מאַנסקי, וועלכער איז אַרויסגעשפּרונגען דורכ'ן פענ־סטער באַלד נאָכדעם ווי ער האָט געהאַט געשאָסען אויף קאַזשימירטשאַק'ן.

פּאָליציי האָט אָבער בעוויזען דעם מערדער צו אַרעסטירען, עס איז אויך אַרעסטירט געוואָרען זיין קאָלעגע יוזעף לעאָניאַק.

נאָך דער ערשטער אויספאָרשונג זענען ביידע אָפּגעפיהרט געוואָרען אין תפיסה אויף קאָפּערניקאַ גאַס.

אין רעזולטאַט פון דער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער מאָרד איז גע־שעהן אויפ'ן פערזענליכען באָדען. דער מערדער האָט נישט געהאַט קיין ערליוובגיש צו טראָגען געווער.

דעם טויטען קערפּער האָט מען אָפּגעפיהרט אי זפראָזעקטאָריום. דער צושטאַנד פון דערשאָסע־נעם אַנטאָני איז אַ האָפנונגסלאָזער.

2000 יודישע האנט-וועבער דראהט אונטערגאנג

אויב זיי וועלען נישט אריינקומען אין די מעכאנישע פאבריקען

נעכטען איז אין זאַל פון האַנדווערקער־פעראיין (וואָלטשאַנסקא 19) פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון יודישע קראַפט־וועבער. די פערזאַמלונג איז גערופען געוואָרען פון דער יודישער אָפּטיילונג פון טעקס־טיל־פעראיין, ספּעציעל כדי צו בעטראַכטען די פראַגע וועגען איבערפיהרען יודישע האַנד־וועבער אין די קראַפט־פאַבריקען.

דער סעקרעטאַר פון טעקסטיל־פעראיין פרנס מאָרגענשטערן האָט בעריכטעט וועגען בית־איצטיגען לאַגע פון דער דאָזיגער אַקציע. אין משך פון דער־לעצטער צייט האָט זיך, איינגעגעבען דעם פעראיין אַריינצובריינגען אין די מעכאַנישע פאַבריקען ביז 60 האַנד־וועבער, אָבער דאָס איז, ווי אַ טראָפּען אין ים. היינט צו טאָג זענען אַרבייטסלאָז ביז 2000 האַנד־וועבער. די ראַציאָנאַליזאַציע מאַכט איצט איינגאַנצען אונמעגליך פאַר דעם יודישען וועבער צו קאָנקורירען מיט דעם קראַפט־שטול. דערי־בער מוז פערשטאַרקט ווערען די אַקציע פון איבער־פיהרען די האַנד־וועבער אין די מעכאַנישע פאַב־ריקען.

אין דער דיסקוסיע איז אויך אַרויסגעטרעטען אַ פאָרשטעהער פון די א. ג. „רויט", וועלכער האָט ערקלערט, אַז ס'איז אַן עבירה זיך צו פערנעהמען מיט איבערפיהרען יודישע וועבער אין די קראַפט־פאַבריקען.

לסוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז די פערזאַמעלטע יודישע קראַפט־וועבער זענען זיך מתחייב מיט אַלע מעגליכקייטען צו ־־־־ שטיצען די יודישע האַנד־וועבער, זיי זאָלען קאָ־נען אַריינקומען אין די מעכאַנישע פאַבריקען.

אין דער פערזאַמלונג האָט זיך בעטייליגט אַ הונדערט צוואַנציג יודישע מעכאַנישע וועבער פון 45 פאַבריקען, אין וועלכע ס'אַרבייטען 364 יודישע אַרבייטער. אין די אייגענע פאַבריקען זענען בע־שעפטיגט אין די בעבען־צווייגען 280 יודישע פרויען

נישט געלונגענער שמוגעל פון טאבאק

(—) אונטער ווילון האָט פּאָליציי בעמערקט 4 פערדעכטיגע פערזאָן, וועלכע האָבען געטראַ־גען זעק אויף די פּלייצעס.

פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַן אָבסערוואַ־ציע און פעסטגעשטעלט, אַז די פערדעכטיגע זענען אַריין אין דאָרף כראשצין, אין געוועלב פון מרדכי גריצהענדלער. פּאָליציי האָט דאַן אַרומגעריגעלט דאָס געוועלב, נאָר די פערדעכטיגע האָבען אָבער שוין געהאַט בעוויזען נעלם צו ווערען דורך אַ הינטער־טיר.

עס האָט זיך דערויף אָנגעהויבען אַ גרויע נאָך די ענטלאָפענע. פון דערווייטענס האָט פּאָליציי זיי אויפגעפאָדערט זיך אָפּצושטעלען אונטער דער דראָהונג צו שיסען. דערזעהענדיג אַ סכנה, האָ־בען די לייט אַוועקגעוואָרפען די זעק און זענען ווייטער געלאָפען. דערויף האָט די פּאָליציי גע־נומען שיסען. איינער איז פון די קוילען פערוואונ־דעט געוואָרען און די אַנדערע זענען טאַקע נעלם געוואָרען.

דער פערוואונדעטער האָט זיך אַרויסגע־שטעלט אַלס יאַן פּאַוולאַק און מען האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, האָבען די לייט געפיהרט מיט זיך געשמוגעלטען טאַ־באַק פון דייטשלאַנד. אין די אַוועקגעוואָרפענע זעק האָט מען געפונען דעם געשמוגעלטען טאַ־באַק.

די ענטלאָפענע טאַבאַק־שמוגלערס ווערען גע־זוכט פון דער פּאָליציי.

פון געריכט

פאר פערגוואלדיגען

(2) קאַזשמיערזש ווידערקעוויטש און עדמונד באַרעווסקי, ביידע צו 24 יאָהר אַלט, זענען נעכ־טען בעמשפּט געוואָרען אין היגען קרייז־געריכט ביי פערמאַכטע טירען פאַר פערגוואַלדיגען זייער אַ בעקאַנטע פּאַלאַגעיאַ פּילאַטש (קילינסקי 131). דעם 8. מאַי זענען זיי אַוועק צוזאַמען שפּאַצירען און ווען זיי זענען געווען הינטער'ן שטאָט, האָבען זיי ביידע נאָך דער רייה פערגוואַלדיגט זייער קרבן. פּילאַטש האָט וועגען דעם געמעלדען דער פּראָ־קוראַטור און געגען ביידען איז פערפיהרט גע־וואָרען אַ פּראָצעס, וועלכער איז נעכטען פאָרגע־קומען אין היגען קרייז־געריכט. ווידערקעוויטש האָט זעך'מען $2^1/_2$ און באַרעווסקי — 2 יאָהר טורמע.

א יאהר טורמע פאר אונטערצינדען אויס נקמה

(2) דעם 2. יוני 1930 ביינאַכט איז אין גלאָווגאַ אויסגעבראָכען אַ פייער אין אַן אויטאָ־גאַראַזש פון גוטקאָווסקי. גוטקאָווסקי האָט חושד געווען, אַז דער גאַראַזש איז אונטערגעצינדען גע־וואָרען דורך פּישעל קלאַר, וועלכער האָט פריהער ביי איהם געאַרבייט אַלס מעכאַניק און איז שפּעטער ענטזאָגט געוואָרען. א פּאָר טאָג פאַר דער שרפה האָט קלאַר געבעטען מ'זאָל איהם צוריקנעהמען צו דער אַרבייט, און ווען גוטקאָווסקי האָט איהם ענט־זאָגט, האָט ער געדראָהט. אין דער נאַכט פון דער שרפה האָט גוטקאָווסקי געזעהען קלאַר'ן נישט ווייט פונ'ם גאַראַזש, אָבער יענער האָט זיך אויסגעבע־האַלטען.

קלאַר האָט זיך נישט מודה געווען. דאָס גע־ריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 1 יאָהר טורמע און צו פערלירען אַלע רעכט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) דאַנצער (זגערזשער 57), גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 17), גאָרפיין (פּילסודסקי 54), באַרטאָ־שעווסקי (פּיעטריקאָווער 164), רעמבעליגסקי (אַנ־דזשעיאַ 26), שימאַנסקי (פּשענדזשעלניאַנאַ 75).

אויטא-ארגיעס

(—) אויף אַבּיוואַטעלסקאַ גאַס איז אַרונטער־געפאַלען אונטער אַן אויטאָ דער 9־יעהריגער וואַצ־לאַוו באַלאַשאַק פון רזשאַנאַ 25. פּאַגאָטאָוויע האָט דעם פערוואונדעטען קינד ערטיילט הילף און פּאָ־ליציי האָט דעם שאָפער צוגעצויגען צו פּראָטאָ־קאָלירונג.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

היינט מאָנטאָג, דעם 9. פעבר. 9 אָוונט

לעצטער קאָנצערט

— פון —

חיה'לע גראבער

געוו. שוישפּילערין פון „הבימה"

אין אַ בעגייסטערטער פּראָגראַם

צוויי איינאַקטערס פון י. ל. פּרץ

„מוסר" און „נאָך קבורה"

נייע קינדער־לידער, נייע פאָלקס־בילדער, נייע חסידישע ניגונים. — בילעטען פון 1.00 ביז 5.00 זל. אין פילהאַרמאָניע

פערטשאדעט א פאמיליע

אויף פּאָסטאָווא 6 וואוינט די פאַמיליע יאַ־קובאָווסקי, וואָס בעשטעהט פון 5 פּערזאָן.

נעכטען האָבען די שכנים דערהערט קרעכצען פון יאַקובאָווסקי'ס וואוינונג. דאָ־ס האָט מען אָבער נישט געקאָנט עפענען די טיר. די שכנים האָבען דאַן געמאָלדען דער פּאָליציי, וועלכע האָט געבראַכט אַ שלאָסער און געעפענט די טיר. ערשט האָט זיך פאָרגעשטעלט אַ שרעקליך בילד: די שטוב איז גע־ווען פול מיט רויך און די גאַנצע פאַמיליע איז געלעגען פערטשאַדעט, אָהן סמנים פון לעבען.

דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר פון פּאַגאָ־טאָוויע האָט דער פערטשאַדעטער פאַמיליע אָפּגע־ראַטעוועט און צוויי קינדער אָפּגעפיהרט אין אַ שווערען צושטאַנד אין שפּיטאָל.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, איז דאָס אומגליק געשעהן צוליב אַ שלעכט איינגע־הייצטען אויווען.

אנ'אנפאל אין גאס

(—) אויף זשגאָווסקאַ גאַס זענען אומבעקאַנטע בעפאַלען דעם דאָרף־איינוואוינער באַלעסלאַוו פּיע־לאַשעק און אַ הם שווער פערוואונדעט.

די אָנפאַלער זענען ענטלאָפען און דעם בע־פאַלענעם האָט פּאַגאָטאָוויע ערטיילט הילף.

גנבות

(2) אין דער וואוינונג פון מאַרקוס גלייבערג האָבען זיך אַריינגעריסען גנבים, זיי האָבען איינ־געפּאַקט אַלע זאַכען, דערווייל האָט זיי זעמאַנד אויס אימיץ געשטערט, האָבען זיי אַלץ איבערגע־לאָזט און מיטגענומען אַ פּאַקעט מאַנטל פאַר 1050 זל. און אַנטלאָפען.

פערזאמלונג פון „בית-לחם"

די טעג איז פאָרגעקומען ביי אַ צאָהל פון 300 מיטגלידער, אין הילפס־פעראיין „בית לחם" אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' ווייסבערג, אַן אויסערגע־וועהנליכע גענעראַל פערזאַמלונג. דאָס ערשטע וואָרט בעקומט דער פּרעזעס ה' פוקס, וועלכער גיט איבער אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פון „בית לחם". ווי עס ווייזט זיך אַ־ויס האָט דער „בית לחם" ערנעהרט אין דער קינדער־היים דורך די לעצטע 3 מאָנאַטען ביז 10.000 קינדער פון די פּאָווישעכנע שולען און אויך אין דער שבת־קיך ביז 3000 יורען. די ה"ה: קאַסרילעוויטש, פּטאַשניק, גאָלדוואַסער, פאַלק און פּראָסט שילדערען די טעטיגקייט פון „בית לחם".

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אריין די ה"ה:

פּרעזעס — ה' דוד פוקס; וויצע — דוד ראָ־זענגאַרטען און יצחק פּטאַשניק; אַהרן סעקרעטאַר — יצחק מאיר קאַסרילעוויטש; קאַסירער — ישעיה פאַלק; וויצע־קאַסירער — יוסף וואָלקאָוויטש און לע מגל אָרגאַנאָוויטש; פעלדטינג — י. ב. ביאַלעק, דוד מירעוויטש, י. ז. פּיאַסע, משה קויפּמאַן, א. אַרגאַנאָוויטש י. קאַגאַן; קאַנדידאַטען — א. פריד־מאַן און ש. ביעגאַטש.

רעוויזיאָנס־קאָמיסיע — מ. כאַדזקאַ, מ. קאַ־פעלושניק; קאַנדידאַטען — ז. וויסאָצקי, ח. רובינעק.

ארעסטירט גנבים, וואס האבען טעראריזירט זגערזש

(2) אַרום 2 אַ זייגער ביינאַכט האָט די פּאָליציי אין זגערזש זיך אָנגעשטויסען אויף אַ פערדעכטיגע פּערזאָן מיט אַ זאַק אויף די פּלייצעס, ווען מ'האָט איהם אָפּגעשטעלט, האָט ער אַוועק־געוואָרפען דעם זאַק און איז אַנטלאָפען, מ'האָט איהם נאָכגעיאָגט און געכאַפּט, דאָ איז פעסטגע־שטעלט געוואָרען, אַז דער פערהאַלטענער איז אַ בעקאַנטער גנב יאַן סטאַלאַרעק, ער פלעגט אויס־פיהרען גנבות, מיטוואָך זיי פערקויפען זיין ברו־דער און מיטוואָך אין לאָדז, יאַן סטאַלאַרעק און זיין ברודער יוזעף זענען אַרעסטירט געוואָרען.

ביידע האָבען טעראָריזירט גאַנץ זגערזש און די זגערזשער וועלען איצט אַ ביסעל פריער אָפּעטעמען.

נייע דראגיסטען

אין דער דראָגיסטען שולע איז פאָרגעקומען די פּריפונג פון איבערנעהמען די דיפּלאָמען פאַר דראָגיסטען וואָס האָבען פערענדיגט די דראָגיסטען־שולע. די דיפּלאָמען האָבען בעקומען: פר' וראָשע־וואָלפסאָן, מיקאַלאַיטשיק, פרל' ווינאָוועך, לעס גג, פידלער, און די ה"ה אַנדזשעיעווסקי, זיידעל, שמי־ניגער, סטענסע־גיטעל, וואָלאַרשיק, קריגער מאַר־טינאָ און סאַבאָטינסקי.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מאָנטאַג, דעם 9־טען פעברואַר

א בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק־ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט" — פון דעם זעלבען טאָג.

שווייצארישע געסט מאכען קניות אין „ווידזעווער קאנסום"

(2) ווי מיר האָבען שוין בעכטען מיטגעטיילט האָט אין לאָדז געווייַלט אַן אויסטלוג פון די שווייצאַרישע אינזשינערען און אינדוסטריעלער, וועל־כע האָבען צוו. אַנד. בעזוכט די ווידזעווער מאַנו־פאַקטור און זיי האָבען דאָרט בעזוכט אויך דעם קאָנ־סום־געוועלב. קאָנסול מאַקס קאָהן האָט די געסט געגעבען ערקלערונגען. די ביליגע פּרייזען פון די אַרטיקלען האָבען אויף די געסט געמאַכט אַ שטאַר־קען רושם און זיי האָבען געמאַכט קניות אויף איבער 10 טויזענד זלאָטיס.

איניגע אַרטיקלען, וואָס זענען נישט געווען אין אַ גענוגענדען סכום אויף לאַגער, האָבען זיי בעשטעלט, און איינגעצאָהלט פאַר די סחורות פאָר־אויס.

79 לינקע פ. פ. ס. בעפרייט פון ארעסט

(אַ) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט זענען אַרעסטירט געוואָרען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון די לינקע פּ.פּ.ס. 349 אָנטיילנעהמער. די אויספאָרשונג איז געפיהרט געוואָרען אונטער דער לייטונג פון פּראָקוראָר מאַרקאָווסקי, 26 פּערזאָן זענען שוין בעפרייט געוואָרען און איצט זענען ווידער בע־פרייט געוואָרען ווייטערדיגע 53 פּערזאָן. די ערשטע אויספאָרשונג זאָל שוין די טעג פערענדיגט ווערען.

היינט — קאנצערט פון חיה'לע גראבער

דער לעצטער קאָנצערט פון חיה'לע גראַבער וועלכער קומט פאַר היינט אין אָוונט אין „פילהאַרמאָניע" האָט אַרויסגערופען דעם גרעסטען אינטערעס. דעם נייען פּראָגראַם, וועלכער ווערט אויסגעפיהרט דורך דער וואונדערבאַרער קינסטלערין האָט בעוואונדערט די טויזענטער טעשען אויף דעם פריהערדיגען קאָנצערט. דאָס נייע פּראָגראַם בעשטעהט פון נייע גאַסען־לידער, פאָלקס בילדער, חסידישע ניגונים און דער עיקר פון צוויי איינאַקטערס: „מוסר" און „נאָך קבורה" פון י. ל. פּרץ, וואָס ווערען מייסטערהאַפט אויסגעפיהרט דורך חיה'לע גראַבער.

די פּרייזען צום היינטיגען קאָנצערט זענען פּאָפּולערע.

„דאנטע, געטהע און טאלסטאי"

רעפעראט פון לעא פינקעלשטיין

(ל) די אויבענדערמאָהנטע טעמע האָט אַרויס־גערופען אַ גרויסען אינטערעס ביי די שטענדיגע צוהערער וואָס בעזוכען די ליטעראַרישע־געזעל־שאַפטליכע פאָרלעזונגען, וואָס די געז. „קולטור־ליגע" אָרדענט איין.

דעם לעצטען פרייטאָג האָט ביי אַן איבער־פולטען זאַל געלייענט דער בעקאַנטער ליטעראַט און קריטיקער ה' לעאָ פינקעלשטיין פון וואַרשע, וועלכער האָט אין אַ 3 שעה'דיגען רעפעראַט בע־לויכטען די הויפּט־מאָמענטען פון דעם גראַנדיעזען און נעיגע נאָכ'ן זין פון לעבען. דאַנטע, געטהע און טאָלסטוי זענען די נביאים, וואָס האָבען די איירפאָפּעאישע ליטעראַטור געמאַכט פאַר אייביג. וואָס אפילו ביירען, איבסען און פרץ זענען געווע־רען די כהנים פון די אידעען וואָס די לעצטע 3 פאָרגייער האָבען אין זייערע ווערק געשאַפען. דאַנטע איז דער שאַטען פונ'ם מיטעלאַלטער, געטהע איז די ענציקלאָפּעדיע פון דער מענשהייט און טאָלסטוי איז די פיגור פונ'ם שטורם און דראַנג־פּעריאָד.

מעלדונגען

אַנגעשטעלטע סעקציע ביים טראַנספּאָרט־פעראיין.

דער פאַ ווייזלונגס־אָוענד שבת, דעם 7. ה.ח. איז נישט פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס דער טאַנץ־זאַל איז פון דער מאַכט דער „לעבעדיק" געוואָרען פאַר בוי פעליג. וועגען 2־טען טערמין פון אָוענד וועלען מיר מעלדען. די געקויפטע בילעטען וועלען זיין גילטיג.

אויף דעם וועג דריקען מיר אויס די אלע, וואָס האָבען זיך בעטייליגט מיט שענקען — דעם בעסטען דאַנק

מיט אמעריקאנער אין פאריז

ווי מען קוקט איצט אויף אמעריקאנער אין פראנקרייך. — די אמעריקאנער אין רייכען ביזנעס-צענטער און אין לאטייניש׳ן קווארטאל. — „צום טייוועל מיט אמעריקע"

(א בריוו פון פאריז)

די עטליכע הונדערט טישלעך אין קאפע „קיפאל" אויף מאנפארנאס, זענען נאך בייזעצט. די קאפע „לידאם" איז נאך אויף יעדען אווענט געפאקט. פונדעסטוועגען איז מאנפארנאס איצט נישט דאס, וואס מיט א יאהר צוריק. די שלעכטע צייטען אין אמעריקא לאזען זיך פיהלען אויך דא אויפ׳ן מאנפארנאס.

פאריז פיהלט איצט, אז אין ניו-יארק פערקויפען די ארבייטסלאזע עפעל אין די גאסען. זי פיהלט עס יעדען טאג, וואס ווייטער אלץ שטארקער. די שלעכטע צייטען לאזען זיך פיהלען נישט בלויז אין די פאריזער רייכע סאלאנען, וואו אמעריקאנער דאמען פלעגען קומען און אויסבייטען זייערע שווערע אמעריקאנער דאלארען. זיי פיהלען זיך אפילו אין די פשוט׳ע באהעמישע קווארטאלען. אין די באהעמישע קאפע-פלעצער, אין די פלעצער, וואו פאר עטליכע פראנק האט איהר געקענט זיצען און זופען אייער קאווע און בעטראכטען דעם פאריזער משונה׳דיגען געמישטען עולם.

פאריז האט אויפגעהערט צו ווערען אמעריקע

ביז איצט פלעגען די פראנצויזען קוקען קרום אויף די אמעריקאנער. זיי פלעגען טענה׳ן, אז די אמעריקאנער מיט זייערע פערשאלטענע דאלארען, קומען און פערפלייצען פאריז, און מאכען זי פאר אויס פראנצויזישע שטאט. איצט האבען שוין די פראנצויזען נישט אויף וואס זיך צו קרומען.

זענען די פראנצויזען פון איין זייט צופרידען, און פון דער צווייטער — דערשלאגען. צופרידען זענען זיי דערפון, וואס ענדליך זענען די „פערשאלטענע אמעריקאנער" געוואָרען אויס מיוחס׳ם אין פאריז. דערשלאגען זענען זיי — ווייל נישטא איצט קיין איין געשעפט אין פאריז, וואס זאל נישט ליידען דערפון, וואס די אמעריקאנער האבען אויפגעהערט צו קומען אהער.

איהר מאכט איצט א שפאציר איבער דעם פרעכטיגען געגענד פון פאריזער „אפערא-פלאץ" — א געגענט, וואס האט שטענדיג געקאכט מיט אמעריקאנער — און איהר טרעפט שוין מעהר נישט יענע טיפען, וואס פון דעם ערשטען קוק אויף זיי האט מען דערקענט, אז זיי קומען פון אמעריקע. דער פראנצויזישער פאליצמאן, וואס שטעהט אויף דער רוישיגער מעדעלין-גאס מיט א בלויען באגר אויף זיין ארעם, וואס טראגט דעם אויפשריפט „ענגליש ספיקען", האט איצט ווייניג וואס צו טון. נישטא איצט די אמעריקאנער דאמען, וועלכע פלעגען איהם אפשטעלען און נודיען איהם מיט פערשידענע פראגען אויף ענגליש. די פראנצויזישע געשעפטען אין יענעם ראיאן, וואס האבען געלעבט בלויז אויף אמעריקאנער, — זיי קוקען איצט ארויס אויף ביידע אויגען אויף א קונה און עס איז זעהר זעלטען ווען זיי קריגען איהם.

אזוי איז אין דעם רייכען געשעפטס צענטער פון פאריז, אזוי אויך אין די געגענטען, וואו עס געפינען זיך די פאריזער בריהמטע אמוזיר-פלעצער. דער בעריהמטער „מולין-רוזש"-קאבארע איז איצט שוין אינגאנצען פערמאכט. די פאלי-בערזשער, — דער צווייטער קאבארעט פון פאריזער נאקעטקייט, — איז נאך אפען, אבער עס זענען שוין אוועק יענע צייטען, ווען ער פלעגט זיין געפאקט. נישטא איצט די אמעריקאנער איהם אנצופאקען דעם גאנצען מאנמא׳ט — איז איצט אנ׳אנדערער. מיט יעדען אווענד לעשען זיך דארט אויס מעהר און מעהר עלעקטרישע שילדען, וועלכע צינדען זיך שוין מעהר נישט אן. מיט יעדען טאג פערמאכען זיך דארט מעהר און מעהר קאבארעפלעצער און קאפע-הייזער. וועלכע עפענען זיך שוין מעהר נישט. די זיבען גוטע יאהרען פון די דאזיגע קאבארע-פלעצער זענען שוין אריבער. איצט פאנגען זיך אן פאר׳ן מאנמארט די מאגערע יאהרען. די יאהרען — אהן אמעריקאנער.

אויפ׳ן מאנפארנאס — דער באהעמישער געגעגנד פון פאריז — דארט פיהלט מען איצט אויך היבשלעך די אפוועזענקייט פון די אמעריקאנער. קאפע „ראטאנד" — דער אינטערנאציאנאלער פלאץ פון קינסטלער, וואס פלעגט אזוי שמארק פאטראניזירט ווערען פון אמעריקאנער, איז איצט בוכשטעבליך ליידיג. די קאפע-הייזער „קיפאל" און „דאם" זענען נאך פול, אבער די ענגלישע שפראך איז דארט געווארען אויס מיוחס און אינזערע יודישע עמיגראנטען פון רוסלאנד און פוילען פיהלען זיך דארט צוריק ווי תושבים ביי די קאפע-טישלעך. אויס אמעריקאנער.

* * *

דער אמעריקאנער איז געווארען אויס מיוחס, פיהלט מען עס אפילו אין די פאריזער שמאלע גאסלעך. אט אין יענע גאסלעך, וואו פאר פינף פראנק געהט איהר אריין און טרונקט א גלאז ביר און זעהט פאריז אין איהר גאנצער נאקעטקייט.

ביז איצט האט אמעריקע דאמינירט די דאזיגע גאסלעך. די רייכע אמעריקאנער, וואס פלעגען פאהרען קיין פאריז לעבען מיט אויף גאט׳ס וועלט, פלעגען פערפלייצען די ווין-הייזער אין די דאזיגע גאסלעך. זיי פלעגען זיך דארט וואלגערן גאנצע נעכט נישט אזוי צוליב דעם ווין, וואס מען קריגט דארט ביליג, נאר צוליב די מיידלעך, וואס מען קריגט אלס צוגאב צום ווין. מיט די צעהנדליגער דאלארס, וואס זיי פלעגען דארט איבערלאזען, האבען זיי געמאכט א מעגליך פאר דעם דורכשניטליכען פראנצויז אהין אריינצוקומען.

איצט טרעפט איהר אין די דאזיגע וויןהייזער שוין צוריק דעם פראנצויזישען עולם. אויף די בולוואר, אדער ארום סען-סעווערין און סעןדעני, געהט איהר אריין און קענט פאר פינף פראנק ווידער אפזיצען פון סאמע אנהויב אווענט ביז סאמע קאר. מען גיט אייך פאר אייערע פינף פראנק א גלאז ביר, און מיידלעך, נאקעטע אזוי ווי די מוטער זייערע האט זיי געבוירען, ריגלען זיי ארום אפען און פריי און בעמיהען זיך אייך צו אמוזירען מיט וואס נאר זיי קאנען.

אין אמעריקע און אויך אין קיין שום אנדער לאנד, וואלט מען אזעלכע ווין-הייזער נישט געדולדעט. דא אבער, אין פאריז, זענען זיי א גאנץ נאטירליכע זאך. דא קומט דער פאלסמאן אויך אריין נאך א גלעזעל ווין. ער זופט זיך זיין ווין און איז אומגעריגעלט מיט הונדערט נאקעטע מיידלעך, און בעגעהט נישט קיין שום פערברעכען געגען דעם געזעץ. נאקעטקייט איז אין פאריז קיין פערברעכען נישט אפילו נישט אזא נאקעטקייט, ווי אין די דאזיגע ווין-הייזער, וואו די מיידלעך טראגען ממש נישט קיין פייגען-בלעטער.

מיט א יאהר אדער צוויי צוריק, ווען די אמעריקאנער פלעגען פערפלייצען פאריז ווי די מוראשקעס האבען די אמת׳ע פראנצויזען געמוזט זיך געזעגענען מיט אזעלכע פלעצער. ווי האט א דורכשניטליכער ארימער פראנצויז זיך געקענט פערגינען קאנקורירען מיט א רייכען אמעריקאנער יענקי?

איצט זענען קיין אמעריקאנער מיט קיין פינףדאלארדיגע מעהר נישטא. דער פראנצויז מיט זיינע ארימע פינף פראנק איז איצט שוין צוריק דער גוטער גאסט פון די פריילעכע ווין הייזער. ער טרינקט שוין אין בארדא און צוויי מיידלעך, געקליידט פיל ווייניגער ווי אונזער מוטער חוה, האלטען איהם קאמפאניע פון ביידע זייטען. ער דערמאנט די צייטען ווען די פערראמטע אמעריקאנער האבען איהם בערויבט פון זיין נאטירליכען פערגניגען און ער שפייט אויס און א זייט דריי מאל.

„צום טייפעל מיט אמעריקא!"..

דער אמעריקאנער איז איצט ביי אידם א יורד, און ער איז צופרידען צו זעהן, אז דער אמעריקאנער איז געווארען א יורד. ביז וואנען איז דער שיעור, אז דער אמעריקאנער זאל געוועלטיגען אין „זיין "פאריז?...

ב. סמאליאר.

=][:o:][=

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער
נייער „ארט"
אין ווייסען זאל
מאנטייפעל זאכאדניא 43
קינסטלערישער לייטער: משה בראדערזאן.
לייטער: א. בעזמאן

היינט מאנטאג — 1 פארשטעלונג
אנהויב 9.45 אין אווענד
פראגראם נומער 4 א. נ.:
ס׳רעדעל דרייט זיך
אין 2 טיילען, 12 נייע שלאגערס

פראגראם: 1) פראלאג, 2) מוטע חסידים, 3) ביבער 4) אין זאקאפאנע, 5) ארבייטסלאזער, 6) פאר חופה-וקידושין, 7) בעלי-עגלות, 8) אויף א יטויעל ראדיא 9) דער שריינעל, 10) אויפ׳ן באל, 11) מאנטעם ארע ביי ניקאלאי דעם ערשטען, 12) ארטבעסקע, 13) צ׳אם—די—קי מ׳אם—די—קי.

ענסאמבל לויט א. ב. פרויען: זיסעלע ניראל, מרים דזלסקא, יאלא זילבערמאן, שיינע מרים. מאשע פעטערמאן. מענער: ח. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמעון דושיגאן, מאטל קאז, יעקב ריינגלאס, ישראל שפיצער, יוסף שפער

טעקסטען: מ. בראדערזאן, דער מוזיקאלער און אהרנשטעקא.
מוזיק: ה. רובין, א. בייגעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער,
טענץ אין פלאסטיק: ז. כרושוובנא און מ. אלפערן.
רעזשי — דזשיגאן שוטמאכער מוזיק-לייטער—ה. רובין, ליכט- עפעקטען—יעראן. בינע-אינספעקטאר—מ. קאז.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 ביינאכט און פון 5 אוו. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג.

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאנא 36, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען. מענער - שוועכע, אלע ארטען אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9 — 2 נאכמ. און פון 5 — 9 אווענד
פאר דאמען בעזונדערען ווארטע-צימער.

א דעבאטע צי א מאן קען ליב האבען צוויי פרויען אין איין צייט

די לעצטע יאהרען האט מען סיי אין דער פרעסע, סיי אויף עפענטליכע דעבאטעס געטריבען פעסטשטעלען די פראגע, צי קאן א מאן ליב האבען צוויי פרויען אין איין אין דערזעלבער צייט. די פרוי האט מען צורוה-געלאזט, עפעס ווי מען וואלט געווען איינשטימיג, אז די פרוי קאן נישט ליב האבען קיין צוויי מענער אין איין צייט; נישט זיכער אין נישט איינשטימיג איז מען נאר מיט׳ן מאן. איצט האט פרוי רוט הויל, א בעקאנטע ענגלישע שרייבערין אין דער איטאליענישער אריסטאקראט, פרינץ מאטשעבאלי, ווידער פערפיהרט א דעבאטע, אבער מען האט אפען אין קלאר בעשול דיגט אויך די פרוי אין דעמדאזיגען חטא און דוקא דער מאנסביל (פרינץ מאטשעבאלי) האט פערטיידיגט די פרוי, האט אבער אויך געהאט א גוט ווארט פאר די מענער; די פרוי הייל, ווידער, איז מודה, אז אויך אין דעם היגזיכט נעמט זיך די פרוי דאס רעכט באגלייך מיטן מאן.

ביים ערשטען ארויסטאהר האט דער איטאליענישער אריסטאקראט מודה געווען, אז נישט נאר קאנען אומפערהייראטע מענער ליב האבען צוויי פרויען אויף איין מאל, נאר אפילו אזעלכע, וואס זענען גליקליך פערהייראט. די פרוי הייל איז געווען צו קלוג, אז זי זאל זיך אננעמען פאר די מענער, האט זי געשוויגען און האט נאר געוואַרט, ווי אזוי ער האט אפילו נישט געוואלט זיך נעמען די מיה אין דערקלערען וואס־זשע מענער האבען אזא שוואכקייט. ביי איהם איז עס אויסגעקומען, אז דאס איז א נאטירליכע זאך און עס וועט נישט העלפען קיין ארגומענטען פאר, אדער קעגען; אזוי אין דער מאנסביל בעשאפען געווארען און צי דאס איז א ברכה אדער קללה, איז עס נישט זיין שולד ער האט אבער געפרובט מאכען אנ׳אויסנאהם מיט דער פרוי. — די פרוי — האט ער געזאגט — מוז אין דעם פרט זיין ריין ווי א מלאך; זי קאן נישט ליב האבען קיין צוויי מענער אין איין צייט. — ער האט עס געזאגט, ווי אן אויטאריטעט, וואס האט שוין אליין געהאט אזעלכע ערפאהרונגען.

און דוקא די פרוי הייל איז אין דעם מיט איהם נישט געווען אינגאנצען איינשטימיג. לויט איהר בעקאנטשאפט מיט פרויען, וויס זי, אז אויך איהרע שוועסטער קאנען ליב האבען צוויי מענער אין איין צייט, און געוואלט וויסען, ווי אזוי מענער רעאגירען דערויף.

דערויף האט דער איטאליענער אריסטאקראט נישט געוואוסט וואס צו ענטפערן; פונקט ווי ער האט אפגעפסק׳ענט, אז דער מאן איז אזוי בעשאפען געווארען אין דערפאר קאן ער ליב האבען צוויי פרויען אין איין צייט.

מיט פונקט אזא אויטאריטעט האט ער געוואלט רעכטפערטיגען זיין מיינונג, אז די פרוי קאן נישט ליב האבען קיין צוויי מענער אין איין צייט, ווייל — ווייל אזוי זענען זיי, לויט דער וויסענשאפט, בעשאפען געווארען, און דערום האט דער מאן נישט אויף וואס צו רעאגירען.

די פרוי הייל האט זיך אבער נישט געוואלט דערשרעקען פאר זיינע וויסענשאפטליכע כללים, וואס ער האט איהר אויסגערעכענט און געענטפערט אז די דאזיגע כללים, מעגען זיין ווי ריכטיג לויט דער וויסענשאפט, זענען אבער נישט בערעכטיגט לויט דער נאטור. פרויען האבען היינט אנ׳אנדער וועלט אנשויאונג. דאס, וואס איז גוט פאר׳ן מאן, איז פאר זיי אויך א מאכל; דאס, וואס איין געשלעכט מוט און האט פון דעם הנאה, איז נישטא קיין אוריאך, וואס דאס אנדערע געשלעכט זאל עס אויך נישט טון. — דער מאן, — זאגט איהר — פארדערט מעהר פערשידענארט גקייט אין זיין לעבען. ער היט מעהר זאריג און דערפאר בייטען זיך אזוי אפט זיינע שטימונגען. די פרוי ווארפט זיך איהם מעהר אין אויג און דערפאר ווערט ער אפט פערכאפט פון א פרעמדער פרוי; ער ווערט אויך מעהר געשמייכלט פון דעם געדאנק, אז ער קאן געפעלען ווערען דעם שעהנעם געשלעכט — די און אנדערע אזעלכע אורזאכען שלעפען דעם מאן אוועק פון זיין פרוי; ער האט זי טאקע נישט אויפגעהערט ליב צו האבען, אבער די פרעמדע פרוי איז איינע פון די דערמאנטע אין נישט דעמאנטע איינזאכען, וואס דורך זיי איז דער מאן אנדערש איידער די פרוי — דאס זענען די ארגומענטען פון דעם איטאליענישען פרינץ מאטשעבאלי. און די פרוי הייל מיינט, אז אויב דער מאן קאן זיך דערקלערען א פרעמדער פרוי אין ליבע און אין דער זעלבער צייט זאל ער נישט פערלירען זיין אכטונג פאר זיין ווייב, מעג דאס אויך מיט דער פרוי אזוי זיין. דער אפאנענט איהרער האט זי דאן געפרעגט אביסעל נישט-איידעל: — מיינט עס, אז איהר פיהרט זיך אין לעבען פונקט ווי אייער מאן? האט די פרוי הייל אפילו קיין פינגעל נישט געטון מיט אנ׳אויג און געענטפערט דרייסט: אורא! אין דער איטאליענער האט זי איבערגעפרעגט נאכאמאל: — דענקט איהר, אז איהר זענט בערעכטיגט צו פיהרען זיך אין ענין פון ליבע פונקט ווי אייער מאן? — אז איהר דארפט אויך אין ליבע זיין גלייכבערעכטיגט ווי דער מאן? אין די פרוי הייל האט ווידער געענטפערט מיט איין ווארט: — אורא!

אט די צוויי „אודאי׳ס" האבען דעם איטאליענישען אריסטאקראט צעמישט. ער האט די אייגענע איערן נישט געגלויבט. ער האט געוואלט זיין א דזשענטעלמאן אין מאכען פון דער פרוי א שעהנערען מענשען, מיט שעהנערע מאנירען און אייערע ליידענשאפטען, איבער די פרוי האט איהם מוחל געווען די טובה און האט זיך געשטעלט מיט׳ן מאן אויף איין שטאפעל: אויב עס איז א זינד, זענען ביידע זינדיג, אויב עס איז אנ אנשיקעניש פון גאט, פון דער נאטור, ליידען ביידע פון דעמזעלבען אנשיקעניש.

ער האט זיך געפרובט מזושלען און גלזאנ׳ס, אז ער גלויבט איהר נישט: אז ער קאן נישט גלויבען, אז די פרוי זאל אויך ליבע אין פערזענליכער פרייהייט זיך וועלען פערגלייכען מיט׳ן מאן. אבער די פרוי הייל האט איהם אפען געזאגט, אז זי גלויבט יא, און אז זי האט מיט איהר מאן נאך פאר דער חתונה אויסגענומען א תנאי, אז ער האט קיין שום רעכט נישט איינצומישען זיך אין איהר מארא"; קיינער אין דער וועלט האט קיין דעה נישט איבער איהר געדאנק און איבער איהר לעבען. דער אפאנענט איהרער האט איהר אבער געוואלט איינרעדען, אז סיי די וויסענשאפט און סיי דער היינטיגער סדר פון זייער וועלט, האט זי וואלט אין טאקי איינגעפיהרט א דאפעלטע מאראל, איין מאראל פאר מענער און די אנדערע — פאר פרויען; — דער מאן, — האט ער אהער געפרובט, צו פערשטעהן געבען — קאן ליב האבען זיין אייגען ווייב, אבער אנ׳אנדערע פרוי קאן איהם גראד פערכאפען מיט איהר חן. דערנאך וועט ער צוריקגעהן צו זיין ווייב און זי ליב האבען פונקט ווי פריהער. א פרוי, אבער וועט אין אזא פאל אוועקגעהן פון׳ם מאן אויף שטענדיג.

דאס שלוס-סטץ פון דער דעבאטע איז געווען, וואס — ערשטענס — האט דער איטאליענישער פרינץ מאטשעבאלי בעדארפט פערטיידיגען די מענער און נאר געמוזט פערטיידיגען די פרויען און — צווייטענס — נאכדעם ווי די פרוי הייל האט שוין כמעט אינגאנצען בטל געמאכט אלע אמאליגע טראדיציעס פון דער פרוי און אפילו פון איהרע פליכטען צו דער פרוי, האט זי זיך פלוצים א כאפ געטון:

— אך, עס איז שוין זיבען א זייגער און מיין יונגעל מוז געהן שלאפען, איך מוז אהיימלויפען צו איהם. א גוטען — און זי איז אוועק.

ל. ברגין

דריי־טאָגיגער שטורעם איבער ארץ־ישראל

גרויסע היזקות אין יפו, תל־אביב און אין די קאָלאָניעס.—שטורם בושעוועט אין חיפה, 1 מענשליכער קרבן.—שטורם איבער כנרת.—2 חלוצים פון לעטלאַנד זיך דערטרונקען

דעם 21־טען יאַנואַר איז דער דריטער טאָג ווי איבער׳ן גאַנצען לאַנד בושעוועט אַ שטאַרקער שטורעם־ווינד. עס רעגענט און פון צייט צו צייט האָגעלט. היינט איז אַביסעל שטילער, הגם די הימלען זענען פערוואָלקענט און דער ים ווי ער וואָלט זיך וועלען אַרויסרייסען פון זיינע ברעגעס. שטורעם־ווינטען אין ארץ־ישראל זענען אַ געוועהנליכע דערשיינונג, יעדען ווינטער כמעט ברעכען אויס שטורעם־ווינטען, אָבער גראָד הייאָהר האָט זיך געדוכט, אַז מיר וועלען כמעט נישט האָבען קיין ווינטער. ערשט מיט עטליכע טעג צוריק האָט זיך געקלאָגט פאַר מיר דער שניידער ברענער פון קאָוונע: כ׳ווייס נישט פאַר וועלכען סעזאָן צו אַרבייטען, עס איז גאָר קיין ווינטער נישט. אָבער שטאַרק אַראָפּגעפאַלען ביי זיך איז דער שניידער ברענער נישט, ווייל אויסער דעם וואַרשטאַט אין שטאָט וואוינט ער מיט זיין פאַמיליע אין די נייע ווייסע קוואַרטאַלען אין צפון־זייט פון תל־אביב נעבען טייך ירקון, דאָרטען האָט ער זיין באַראַק, אַן אייגענע קוה, הונדערט עופות און מילכיגס אַ גאַנצע וואָך, און פלייש אויף שבת פעהלט נישט און וועלכער יוד האָט דאָ נישט קיין פערספּעקטיווען? די קוואַרטאַלען אין צפון פון תל־אביב בויען זיך, די נייע בויען מיט איהר בהמות־מאַרק מאַכט דעם קוואַרטאַל פאַר א צענטער, און,,, זאָל נאָר די שער און נאָדעל זיין אין האַנד, וועט מען מיט גאָטס הילף נישט דערלייגען צו ארץ־ישראל. איז אָבער דער ווינטער א שטילער, אזוי האָט זיך באמת געדוכט, שוין אַריבער כסלו און טבת און ווען וועט ווינטערען?

אָנגעהויבען האָט זיך דער שטורעם מיט׳ן אָנקומען פון חודש שבט און דער שטורעם האַלט שוין אָן דעם דריטען טאָג. הויפּטזעכליך האָט דער שטורעם געווילדעוועט ביים ברעג ים, ווי גאַנצע בערג וואַסער וואָלטען זיך געטראָגען פון די ווייטסטע טיפענישען און צובראָכען געוואָרען מיט חהישער ברומעריי אָן די שוואַרצע פעלזען ביים ברעג ים. דער זאַמדיגער ברעג ווי ער וואָלט נישט אויסגעהאַלטען דעם שטורעם און זיך אונטערגעגעבען. האָבען זי די ים־כוואַליעס צוזאָמען מיט ווילדען געשריי איבער ברעגען, אַוועקגעריסען די פעסט צוגעקייטעלטע פישער־שיפען ביים ברעג פון יפו און פערטרונקען די דערבייאיגע געביידעס, אין תל־אביב האָט דער שטורעם אָנגעמאַכט חורבנות אין די ברעטער־באַראַקען. דעכער זענען אַראָפּגעריסען געוואָרען, ווענט זענען איינגעפאַלען און אין מיטען דער נאַכט האָבען זיך דערהערט רעטונגסגעשרייען, תל־אביבער פייערלעשער קאָמאַנדע האָט טעטיג געאַרבייט און אויסער היזקות זענען קיין מענשליכע קרבנות נישט געווען. גרעסערע שאָדענס האָט

(קאָרעספּאָנדענץ פון ארץ־ישראל)

דער שטורעם געבראַכט אין פּלאַנטאַציע־קאָלאָניע. דער ווינט און האָגעל האָט אַכזריותדיג אַראָפּגעפּליקט און צושעדיגט פיל פרוכט און יונגע בוימער. געווען פאַלען, ווען דער ווינט האָט איינגעבראָכען גרויסע אַלטע בוימער, די טעלעפאָן־פערבינדונג איז פיל מאָל איבערגעריסען געוואָרען און די עלעקטרישע בעלייכטונג איז דאָ און דאָרט איינגעבראָכען געוואָרען.

שטאַרקער איז דער שטורעם געווען אין חיפה. דאָ האָט דער ים ווי געוואָלט איינברעכען די ערשטע אַרבייטען פון פּאָרט. דער ווינט האָט געווילדעוועט איבער׳ן שטאָט און אַן אַראַבישער אַרבייטער איז אין מיטען שטאָט געפאַלען טויט פון אַן אָפּגעריסען עלעקטרישען דראָט.

היינט, דעם דריטען טאָג פון שטורעם, זענען אָנגעקומען ידיעות איבער אַ שרעקליכען שטורעם איבער׳ן ים כנרת. דוכט זיך, דער שטילסטער און קלענסטער ים אויף דער וועלט. אָבער ווי צו דעם, וואָס פערפלאָנטערט זיך אין דעם שטילען ים אין טאָג פון אַ שטורעם. אַ גרופּע פון פינף אַרבייטער פון דעם קיבוץ "השומר הצעיר" אין כנרת האָט זיך געפונען נאָך פאַר׳ן שטורעם אויף יענער זייט פון כנרת. ווען דער שטורעם האָט אויסגעבראָכ׳ן זענען זיי ווי אָפּגעריסען געוואָרען פון דער וועלט, אמת, מען האָט געקענט זיך צוריקקעהרען דורך דער יבשה. די שומרים האָבען אָבער נישט געוואָלט אַוועקגעבען זייער שיף דעם ים, צוויי שטורעם־טעג האָבען זיי אַזוי פערבראַכט אויף יענער זייט כנרת. און ערשט אויפ׳ן דריטען טאָג, ווען עס האָט זיך געדאַכט, אַז דער כנרת בערוהיגט זיך האָבען זיי בעשלאָסען איבערצושיפען זיך צוריק אַהיים. שומרים קענען דעם ים. קענען אויך שווימען און זיי האָבען געגלויבט אַז זיי וועלען זיך צוריקקעהרען בשלום, צווישען דער גרופּע האָבען זיך אויך געפונען די צוויי שומרים פון לעטלאַנד שמואל שענקמאַן און יוסף איוויאַן, וועלכע זענען דערטרינקען געוואָרען אין כנרת, דאָס האָט אַרויסגערופען אַ דערשיטערנדיגען טרויער צווישען אַלע יודישע אַרבייטער אין לאַנד.

מיטוואָך דעם 21־טען יאַנואַר איבערפריה, האָבען זיי זיך געוואָלט אַריבערשיפען צוריק, אָבער ווי נאָר דאָס שיפעל האָט זיך דערווייטערט פון ברעג, איז זי בעפאַלען געוואָרען פון שטורמישע כוואַליעס. אַ קורצע ווייל האָבען די מוטיגע שומרים זיך געראַנגעלט מיט די כוואַליעס, וועלכע האָבען צום סוף איבערגעקעהרט דאָס שיפעל. די שומרים האָבען גענומען שווימען צום ברעג, דער ים איז געוואָרען אַלץ שטורמישער און שטורמישער, די שומרים האָבען זיך אָנגעשטרענגט צו האַלטען זיך איינער אָן צווייטען. אָבער נאָר דריי האָבען זיך געראַטעוועט.

הייליג וועט זיין זייער אָנדענק פאַר דער יונגער קעמפענדער ארץ־ישראל.

בן־התולות.

מוסולמענער פערברענען אַן׳אָפיציר

רעליגיעזער פאַנאַטיזם פיהרט צו מאָרדען און רציחות

ר אַ וואַלפּינדי, (אינדיען). אין אַ דאָרף, 40 מיילען ווייט פונדאַנען, איז אויסגעבראָכען אַ שרעקליכער קאַמף צווישען מוסולמענער פון איין זייט און סייקס און הינדוסען פון דער אַנדערער זייט, דער קאַמף האָט זיך געענדיגט מיט מאָרד־טאַטען און מיט פערברענען לעבעדיגערהייד אַ סייקישען אָפיציר.

ווי מען גיט איבער, איז דער קאַמף ענטשטאַנען צוליב דעם, וואָס אין דעם דאָרפישען האָטעל האָבען געוואוינט סייקס, הינדוסען און אַ מאַכמעדאַנישער לעהרער; עס איז בעהויפּטעט געוואָרען דאָס דער לעהרער האָט געקאָכט אָקסען־פלייש. (ווי עס איז בעוואוסט, איז דער אָקס הייליג ביי די הינדוסען און אַנדערע סעקטען). זיי האָבען איהם דערפאַר אויסגעשטראָפט.

דער לעהרער האָט זיך געפיהלט בעליידיגט און איז אַוועק אין די דערבייאיגע מוסולמענישע דערפער און געבראַכט זיינע מענשען, וועלכע זענען בעפאַלען די סייקס און הינדוסען. בעת׳ן געשלעג זענען געפאַלען פיל מענשען און איין סאַקישער אָפיציר איז לעבעדיגערהייד פערברענט געוואָרען.

אַ גרויסע אָפּטיילונג פּאָליציאַנטען זענען אַרויס געפאָהרען אין דעם דאָרף.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטש 20
מאָנטאָג, דעם 16 ד. ח. 8.30 אָוונט
איינציגער אויפטריט
פון בעריהמטען קינסטלער־רעציטאַטאָר
הערץ
גראָסבאַרד
וואָרט־קאָנצערט
בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאַסע

דער גרויסער הונגער וואָס הערשט יעצט אין אמעריקא

שאַרפע אטאַקע אויף פרעז. הוּווער

ניו־יאָרק. — סענאַטאָר באָראַה, דער בעריהמטער פיהרער פון די רעפּובליקאַנער איז אַרויס מיט אַ זעהר שאַרפער אַטאַקע געגען פּרעזידענט הוּווערס אומגעניגענדע הילפס־מיטלען אַנטקעגען צו קומען דעם יעצטיגען קריזיס. ער ווייזט אָן אַז אַ מיליאָן און אַ האַלב פון דער בעפעלקערונג זענען „פנים אל פנים" מיט׳ן הונגער און אַז די בעוואָרגטע שטיצע פון רויטען קרייץ איז נישט גענוגענד. סענאַטאָר באָראַה זאָגט אַז דער פּאַרלאַמענט דאַרף זיך בעטהמען צו דעם ענין.

פּרעזידענט הוּווער זאָגט גלאַט ווייסען, אַז דערווייל דאַרף מען לאָזען די צדקה־אינסטיטוציעס און געגענזייטיגע זעלבסט־הילף זיך צו בעשעפטיגען מיט דער לאַגע.

שוידערליכע נקמה פון א שוויגער

זי האָט פערסם׳ט די כלה און 24 חתונה־געסט

רוים. — אין דער פּראָווינץ בענעווענטאָ האָט אַ פויערטע אָפּגעטון אַ שוידערליכע זאַך.

איהר זוהן האָט חתונה געהאַט. די פויערטע איז געווען געגען שידוך. אזוי ווי דער זוהן האָט פאָרט געוואָלט חתונה האָבען מיט זיין כלה, האָט די פויערטע בעשלאָסען אויסצופיהרען אַ שרעקליכע נקמה.

זי האָט צוגעגרייט אַ רייכע סעודה פאַר די מחותנים און געסט. די געסט פון כלה׳ס צד האָט מען אַוועקגעזעצט ביי בעזונדערע טישען. נאָכ׳ן עסען האָט די פויערטע געהייסען דערלאַנגען וויין, אין וויין, וואָס איז געווען בעשטימט פאַר די געסט פון כלה׳ס צד האָט זי אַריינגעטון סם.

25 פּערזאָן האָט מען אין האָפענונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אַריין.

אויף זינדיגע וועגען

15) סענסאַציאָנעל־ראָמאַנטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

— די גבירים גיבען גאָרנישט, אויב נישט עפּעס בעקומען ביי אונזער איינעם, וועט מען שטאַרבען פון הונגער, האָט דער קריפּעל געענטפערט.

אַזוי געגליבען? אָה זפּיס? האָט איינער פון די אַרבייטער געפרעגט.

— גיין ברודערל, געבוירען ווי אַלע מענשען מיט פיס, געווען גרויס און שטאַרק, געאַרבייט אַזוי ווי אַלע איהר, געקעמפט און געליטען צוזאַמען מיט אייך, חתונה געהאַט און געוואָלט זיך פרעהען מיט מיין פאַמיליען־גליק, פּלוצלונג אַ מלחמה, צו אַלדע שוואַרצע יאָהרען, נור מ׳האָט געמוזט געהען, צו וואָס, פאַר וועמען, נאָך וואָס אַליין נישט געוואוסט און אַהיימגעקומען אַזאַ לייט.

און איצט מוז מיין פרוי מיך אַרומפיהרען איבער די גאַסען ווי עפּעס אַ זאַך, וואָס דאַרף אַרויסרופען גרויס רחמנות ביי די מענשען, פאַר וועלכע איך בין כלומרשט געווען אין מלחמה. אָבער די מענשען אַליין האָבען שוין פערגעסען די גאַנצע מלחמה, ווער שמועסט שוין די קאַליקעס וואָס די מלחמה האָט געלאָזען, און דאָס בעטלען העלפט אויך נישט.

— וואָס טויג אייך אַזוי פיל צו רעדען, האָט זיך אָנגערופען אַ יונגער אַרבייטער, דאָס אַלץ זעהען פּלוידערייען, אויב איהר פערשטעהט דאָס אַלץ אַזוי אויסגעצייכנט, ווי איהר האָט אונז דאָס אַזוי־צו־זאָגען רעפערירט, דאַרפט איהר נישט בעטלען. איך ווייס, אַז די מלחמה האָט נישט אויסגעבויט קיין היימען, וואו די דאָזיגע מלחמה־קאַליקעס זאָלען קענען אָהן זאָרגען דערלעבען זייער ביסעל יאָהרען, אָבער דערפאַר איז נישט געזאָגט געוואָרען, אַז איהר אַליין זאָלט נישט פערשטעהען אייער לאַגע, איהר מוזט אייך אַליין העלפען, איהר...

— דאָס איז אַ סאָציאַליסט, איך ווייס אפשר גאָר אַ קאָמוניסט, האָט אַן עלטערער אַרבייטער אַ וואונק געגעבען צום קריפּעל. ער קען שעהן רעדען, אָבער מאַכען מיט׳ן גראָבען פינגער דאָס נישט. פון די דאָזיגע עצות וועט דער קאַליקע קיין ברויט נישט האָבען, זאָג נאָר דו חבר קאָמוניסט, דאָס פריילין האָט דיך געוויס געלערנט אַזעלכע תורות, אונזער בעל־הבית טעכטערל, מיט וועלכער דו רעדסט אַזעלכע לאַנגע שעהן.

— אונזער בעל־הבית טאָכטער, האָט דער יונגער אַרבייטער געענטפערט, האָט מער שכל אין שיך, ווי איהר אין קאָפּ.

— אפשר גאָר אויך אַ קאָמוניסטקע, ניין? ס׳וואָלט זיך געפּאַסט, אַ מיליאָנערישע אַ קאָמוניסטקע, ליגט אין אידענע בעטגעוואַנט און ניסט טרעהרען אויף די וואָס פיהרען אין דער היים, שלאָפענדיג אויף דער גאָלער פּאָדלאָגע, פאָהרט אין אויטאָמאָביל און דערבאַרימט זיך אויף די טרעגער וואָס שטופען אַ וועגעלע.

— אָבער שוין אויף אייערע נאַרישע שטיק, האָט דער יונגער אַרבייטער זיך צובייזערט און אַוועקגעוואָרפען די פלאַש, וועלכע ער האָט געהאַט אויסגעלעדיגט פון דער קאַווע.

דער קריפּעל האָט זיך פילדייטיג איבערגעקוקט מיט דער פרוי, וועלכע האָט געפיהרט דאָס וועגעלע, און וועלכע האָט זיך מיט קיין איין וואָרט נישט אָנגערופען דורך דער גאַנצער צייט פון דער דיסקוסיע.

— אָבער נאָך וואָס זאָלט איהר זיך קריגען ברודערלעך, סיי ווי סיי וועלען מיר די וועלט נישט איבערמאַכען, זאָגט מיר בלויז, איהר חכם, ווי אַזוי קען איך האָבען מיין שטיקעל ברויט, אַז איך זאָל נישט דאַרפען בעטלען? איהר האָט דאָך געהאַט עפּעס אַן׳עצה פאַר מיר.

— די עצה איז אַ גאַנץ פּשוטע, איך זעה, אַז די פרוי וואָס פיהרט אייך אַרום מיט דעם וועגעלע איז נאָך גענוג אַ געזונדע, זי קען אַרבייטען פאַר אייך, אַזוי ווי איהר האָט געוויס געאַרבייט פאַר איהר, איידער איהר זענט אַוועק אין דער מלחמה.

די פרוי האָט געלאָזען שטעהען דאָס וועגעלע מיט׳ן קריפּעל און אַליין ערגיץ אַוועק, נישט זאָגענדיג אַפילו וואוהין זי געהט.

— נו, אַ חכם דו ביזט, האָט דער קריפּעל זיך אָנגערופען, נישט אַנדערש, אַז דו שטאַמסט פון שלמה המלך, און פּרוב נאָר צו געבען עפּעס אַרבייט, דו רעכענסט, אַז אַרבייט געפינט מען אויף דער גאַס.

— וועגען אַרבייט וואָלט איך זיך געקענט פאַר איהר בעמיהען, איך וועל איבעררעדען מיט אונזער דירעקטאָר.

— זאָג בעסער, אַז דו וועסט איבעררעדען מיט פריילין ראָמאַ גוטמאַן, האָט דער אַלטער אַרבייטער זיך אָנגערופען.

די פאַבריקס־סירענס האָבען גערופען די אַרבייטער צוריק אין דער פאַבריק אַריין. לאַנגזאַם, אָהן חשק האָבען זיך די שורה אַרבייטער אויפגעהויבען פון די ערטער, אַראָפּגעשלונגען דעם לעצטען ביסען, וואָס איז נאָך פערבליבען אין מויל. אָפּגעווישט די מיילער מיט די בלויע קאָשאַנעס און זיך פויל געשלעפּט אין דער פאַבריק אַריין.

— קומט מאָרגען אַהער אין דערזעלבער צייט, האָט דער יונגער, היציגער אַרבייטער געזאָגט צום קריפּעל, און אַליין אויך אַוועק אין דער פאַבריק אַריין.

דער קריפּעל איז געבליבען אייגער אליין אויף דער גאַס אין זיין וועגעלע, אין דעם אויגענבליק איז צוגעקומען די יונגע פרוי, געקליידעט אין שוואַרצען.

— דעם יונגען אַרבייטער און דאָס פריילין ראָמאַ גוטמאַן מוזען מיר האַלטען אויפ׳ן אויג, אַלץ קלאַפּט ווי אַ זייגער, האָט דער קריפּעל זיך אָנגערופען שוין גאָר מיט אַן׳אַנדער שטימע. הײדאַ, אַהיים, ס׳ווערט מיר קאַלט.

קאַפּיטעל צעהן

דער תליון זוכט

נאָך דער געשיכטע אין שענק פון „וואַרשאַווער יאַט" איז דער תליון אַרומגעגאַנגען ווי אַ ציווילדעוועטער אָקס. גאַנצע וואָכען האָט ער אויסגעמיטען זיך צו טרעפען מיט אימיצען, ער האָט זיך נישט גענומען צו קיין שום „אַרבייט" און נאָר געטראַכט וועגען דער גרויסער בעליידיגונג, וועלכע ער האָט געליטען אין שענק. אַזאַ זאַך האָט איהם נאָך נישט פּאַסירט אין לעבען, ער דער „תליון" דער „רידזיקאַנט" זאָל אַזוי אָנגעפּרייערט ווערען, איהם, פאַר וועלכע אַלע האָבען מורא געהאַט אַפילו די פּאָליציי, זאָל מען אַרויסשטעלען אַזאַ צונג, ער האָט זיך געשעהמט צו ווייזען פאַר די אויגען פון די „פּענסאַקעס", ווי יעדער האָט אָנגערופען אַלע העלדען פון דער אונטערוועלט.

אַליין האָט ער אויך נישט געקענט פערשטעהן וואָס דאָ איז פאָרגעקומען; צי איז דער שאָפער, וואָס האָט איהם מיט איין קלאַפּ אַוועקגעלעגט אַ פערחלשטען, געקומען צופעליג אין שענק, צי האָט דאָס מאַניע אונטערגעפיהרט דעם גאַנצען משא ומתן כדי אַרויסצובעקומען פון איהם די דאָקומענטען, וועלכע ער האָט געגנבעט אין דערזעלבער נאַכט. אַז די דאָזיגע דאָקומענטען זענען זעהר וויכטיגע, דאָס האָט ער זיך שוין דערוואוסט פון די צייטונגען, און נאָך איין זאַך האָט איהם פּשוט געעגבערט דעם מוח, פאַרוואָס קומט נישט דער הער, וועלכער האָט ביי איהם בעשטעלט ד׳ יגנבה און איהם געגעבען „האַנד־געלד" טויזענד זלאָטעס, אָפּנעהמען די דאָקומענטען, פאַר יענעם האָבען זיי דאָך געהאַט גאָר אַ וויכטיגען ווערט און יענער האָט דאָך נישט געקענט וויסען, אַז דער „תליון" וועלכען די אַרבייט איז געלונגען איז אַליין בערויבט געוואָרען. יעדען טאָג איז דער „תליון" געגאַנגען אין דער אַלטע נעבען „העלענאָוו", וואו ער האָט זיך אָפּגעשמועסט צו טרעפען מיט דעם עלעגאַנטען הער, אָבער קיינעם נישט געטראָפען, די לאַנגע וואָכען וואָס דער „תליון" האָט געטראַכט וועגען דעם געהיימניש, האָט איהם געפרעסען זיין מוח און געמאַכט ווילד פאַר כעס און אויפרעגונג.

אין אַזאַ מאָמענט פון כעס און אויפרעגונג האָט דער תליון בעשלאָסען, אַז ס׳זאָל איהם קאָסטען די „פּריי" אָדער אַפילו זיין לעבען מוז ער אויפזוכען מאַניען און זיך אָפּרעכענען מיט איהר, אַזוי ווי ער איז דאָס געוואוינט. ער איז אַוועק צו דער מוהמע רחמה אין „הייזעל", וואו מאַניע האָט געאַרבייט ביז דער גאַנצער ווען זי איז פערשוואונדען, דעם „תליונס" ערשיינען אין רחמהס הייזעל האָט אַרויסגערופען אַ מהומה, מ׳האָט געוואוסט, אַז ער קומט זיך נישט ווילען, אַז ער האָט עפּעס אַנדערש אין זינען.

די „מוהמע" רחמה האָט זיך אָבער געמאַכט געפּגרט און איז אַקעגען געלאָפען דעם „תליון".

— אַ בראָך צו מיינע יאָהרען, האָט זי אויסגעשריגען, זעה נאָר ווי דו זעהסט אויס? אַ יונג זאָל זיך אַזוי „זמאַרטוויען" פון עפּעס אַ „פּאָסובקע". איך האָב פאַר דיר אַ שטיקעל סחורה, וואָס דו וועסט די פינגער לעקען, ערשט מיט 2 וואָכען צוריק געקומען פון דער „פּראָווינץ".

— געה צו אַלדע שוואַרצע יאָהר מיט דיינע „באָסובקעס", זאָג מיר באָר, וואו איז מאַניע?!

— מיין שווער געמיט אויף איהר קאָפּ! פון וואַנען זאָל איך וויסען, וואו זי איז אַהינגעקומען? גלויב מיר, אַז מיר איז אויך אַ שאָד די מויד, איך האָב גאָרנישט צו איהר צוגעלעגט.

אין „הייזעל" האָבען זיך די „געסט" געדרעהט אַהין און צוריק, „מיידלעך" זענען געגאַנגען אַרויס אין גאַס און באַלד צוריקגעקעהרט מיט זעלנער, יונגע בחורים׳לעך, כמעט קינדער, אָדער עלטערע שיכורים, אַלע האָבען נייגעריג אַנגעקוקט דעם „תליון".

— הער נאָר דו, האָט רחמה געזאָגט, דו סטראַשעסט מיר אַרויס די געסט.

— איך וועל דיינע אַלע געסט אויסשעכטען ווי די הערינג, זאָג מיר וואו מאַניע איז?

— פון וואַנען זאָל איך דאָס וויסען, דער סיי ווער האָט זי ערגעץ וואו צוגענומען.

— זאָג מיר רחמה האָט דער „תליון" זיך אָנגעהויבען בעטען ווי אַ קליין קינד, זאָג מיר דו מוזט דאָך דאָס וויסען, צי האָט זי נישט ערגעץ וואו געהאַט אַ בעהאַלטענעם „חתן", עפּעס אַ „שמייסער" הינטער מיינע פּלייצעס.

— כ׳זאָל אַזוי נישט האָבען קיין שלעכטס, זי האָט נישט געהאַט, איך האָב זי דאָך קיינמאָל נישט אַראָפּגעלאָזען פון אויג.

— אפשר האָט זי געהאַט עפּעס אַ משפּחה אין לאָדז, אפשר א מאַמע, אַ טאַטע, אַ שוועסטער, אַ ברודער, אַ פעטער, אַ מוהמע אַ...

— ביזט דאָך גאָר אַ יאָלד, האָט די „מוהמע" רחמה פערבראַכען די הענד, כ׳זעה, אַז דו ווייסט דאָך גאָרנישט ווער רחמה איז, כ׳וועל באַלד דערצעהלען אַס הער:

(פאָרטזעצונג קומט).

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווי בער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס אין פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, א-ער אזוי ווי א האמיר-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט צו בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטענע היל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיק מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דיימשען פראפעסאר-דאקטאר ברויכבעלונג בעזעהונג זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען

בראך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-קארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטס-פוס ספעציעלע אמגלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענט, גוטענע זאכען פאר די גרעסטע קראנקע ארדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg

Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter,

בעמערקונג: דאס ערווענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארא[נ]טש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר ב. קיעלאנ[ו]סקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

זייט 20 יאהר האב איך געליטען אויף ביידע זייטען אויף געשווילעכץ, אויף וואכ[ען] ליגען געמוזט 2 מאל אפערירט. היינט אבער דאנק דעם ה' י. ראפאפארט אין לאדז וואלטשאנסקא 10, פיהל איך מיך ביים פולען לעבען. דאנק דעם פערלעגטן באנדאזש, וועלכער האט מיר דערהאלטען מיין געשווילעכץ, פאר וואס ברענג איך אויס מיין הארציגסטע דאנקבארקייט.

Szulem Wallach.

■ וויכטיג פאר אלע! ■

גאר א גרינדליכע רעמאנט אין מיין

פריזיר-אנשטאלט פאר דאמען און הערען

מ. קופקא, לאדז

פאלודניאווא 12 (ווג ווסכאדניא) טעל. 119-40

דאמען-סאלאן:		מענער-סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.	שערען און ראזירען	1 זל.
שערען שילערינגס	60 .	ראזירען מיט קאלאנסקע	40 גר.
אייזען-אנדולאציע	1 זל.	שערען	70 .
וואסער אנדולאציע	1.50 .	שערען א יונגעל	50 .
קאפ-וואשען און טרוקענען	1 זל.	שערען א יונגעל מיט מאשין	30 .
מאניקור	70 .	קאפ-וואשען	50 .
		קאפ-טרוקענען	50 .
		מאסאזש	50 .

פארבען ברעמען, רוזענסים און האר צו ביליגע פרייזען. דאמען- און הערען-סאלאן אנגעפיהרט דורך די בעסטע פאך קרעפטען. קומט און איבערצייגט אייך!

גרעסטע סענסאציע

-אין- דער **פאטא-קונסט** -אין- לאדז

די נייעסטע „פאטאז"-מאשין

ביים בעקאנטען פאטאגראף

י. שענפעלד

פיעטריקאווער 84 (אין הויף)

פיהרט אויס 6 בילדער פיהרט אויס

אין פערשידענע פאזען, רעטושירט אין 6 מינוט

נור פאר 1.75 זל.

די בילדער קענען פארווענדעט ווערען צו פאסער און אלערליי דאקומענטען.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט פון דער געעהרטער קליענטעלע אין ביזנעס, האבען מיר ערעפענט אויף

Plac Dąbrowskiego 2

טעל. 156-70 פראנט, פארטער, אין דער נאהענט

פון סאנד אקרענגאווי און גראדסקי

א ביורא א.ג. „Maszynopis"

וואו עס ווערען ערלעדיגט זעמטליכע געריכטליכע אנגעלעגענהייטען ווי אויך סיא-באווע אין קאמונאל.

אכטונג! פאזענער און פאמערנער הויזירער!

ספעציעלע אפטיילונג פאר אייערע פראטעסטירטע וועקסלען. מיט אכטונג

יאקוב זאמעס און מ. זינגער.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה מאשינען, גארדעראבען או"וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל אין גיטען צושטאנד צו פערקויפען.

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! דאפעלטער פראגראם!

1) גרויסע עראטישע דראמע לויט ערצעהלונג פון P.Tetmajer א.נ.:

ראמאנס פון פרל. אפאלסקא

אין די הויפטראלען:

Bożewska Helena, Hrydziński, Władysław Walter

2) דער קאמיקער **Monty Banks** אין וואהנזיניגען געיעג

אויפ'ן פייערדיגען פערדל

נאך דער שעהנער מילארדערקע, וועלכער עס פיהרט אויס

VIRGINIA LEE CORBIN

נעקליבענער ארקעסטער אינטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי. אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בהייצט.

לאנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין אלע מיליטער-ענינים, ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפיזערס.

נעלער אויסקויף פון פאטענטען אין רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1931

ב. מאז, 10 פיעטריקאווער 10

לעטשניצע

צאהן-ערצטליכער גאבינעט

און רענטגען-אינסטיטוט

דיאגנאסטיק אויסערליכע און לייכט-טיפע טעראפיע

זגערזשער 17 טעל. 116-33

ווענעראלאגישער גאבינעט

טעגליך טעטיג פון 1 — 2 נאכמיטאג.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134-72

נעמט אן פון 2-3 נאכמ. און פון 7½-9 אווענד.

צו א שטעפער

ווערט געזוכט

א ריכטיגער פון זאפארי פילסודסקיעגא 59 בראנדעס. 1121

א לאקאל

מיט א שוישטער אין 2 גרויסע צימערן אויף פאבריקא נאס פינקט אין מיטען גריינם מארק איז צו פערדינגען.

אפערטען אינטער „A" אין אדמ. פון דער צייטונג

Dr. med.

J. IMICH

צוריקגעקעהרט

ספעציעל-ארצט פאר נאז, אויערן, האלז- און קעהל-קאפ-קראנקהייטען

MONIUSZKI 1, tel. 209-97.

נעמט אן פון 5—7 אוו.. זונטאג און חגאות פון 1—2 נ"מ

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו.

זונטאג און יום טוב פון 9-1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציעל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אן פון 12-1 און פון 7- 4 אווענד.

DR. MED.

H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.

אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 32 141

עמפפאנגס-שטה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנק.

נעמט א פון 8 ביז 9 פריה פון 2 – 3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אווענד.

זונטאג פון 9 ביז 1 פייטאג.

פיעטריקאווער 10

פאר אינבעמיטעלטע לעזשניצע-פרייזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

גאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

ווערבעריר קליניק כירורגישע

„SANATO"

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

ערשטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראיש

עמפפאנגס-שטה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

עמפפאנגס שטה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך

אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום

ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאלסט נאר קומען אין ביורא

פון ד. מאנגלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף

פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאציעס, קלאוזולעס, זאכפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוישאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאכען וואס האבען אין מיר ערלעדיגט כמשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנגלא,

פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

Dr. med.

I. Wajnberg

Cegielniana 47, tel. 126-02

צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראנקהייטען

ספעציעל פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען

בעשטראהלונגען אין קינסטליכע בערג-זון.

נעהמט אן אין דערהיים פון 3—5.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בושון יונער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קי	4½—8½
ד"ר פערשנער פינדער-קראנקה.	11-9 ,4½-3
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12 – 2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער.סר.	11½, 12½
ד"ר שמירנעלד נערווען און גאמטויגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד"ר זאלצמאסער כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמפרלאחסקי פרויען-און געבורטס-הילף	1½—12½

ריכא-מערקעניע. שראנק-שמערציג די שמאכלע א. די פאקע-שמעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל איני-עקציע: מאסאזשען, על קטריזאציע, א.אז.וו. אויף פערל-בג חיזוקען אין שמאס. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשי נסקי-סטאראפאלסקא

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציינער, קארענען, פאמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

נעמט אן פון 10—2 ואכמ. און פון 4—7 אווענד

Dr. med.

J. Lubicz

כירורג-ארטאפעד

Gdańska 28, tel. 183-17

צוריקגעקעהרט.

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינענע פראצאווניע פון ערטאפעדישע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הילצערנע אויף פלאטספוס, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6-זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ס—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . 4 .

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . . 8 .

פאר א מיליטער-שורה מינדסטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 23.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman